

Sid 2 **LEDAREN:** Anders Chydenius är en frimodig förebild när tron på gruskornets chans mot maskineriet vacklar.

TORSDAG 25 SEPTEMBER. NR 39/2014

**Fantasi
ger makt**

Sidan 12

**Biskop Thomas
arbetar på knä**

Sidan 5

**Norge stöder
kristen folkbildning**

Sidan 5

19 000 ställer upp för kyrkan

Färre församlingar än för fyra år sedan ger också lägre antal kandidater i höstens församlingsval.

Sidan 4

**Blev
sjuk av
mobbing**

Sidan 2

**Vad händer
på korset?**

Sidan 8

**Asiatisk andlighet
är inte neutral**

Sidan 10

**Nu kan du
lovsjunga
med teve**

Sidan 13

**När ska
barnet få
telefon?**

Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Våga tro som Chydenius

KP FÖRETT tag sedan utkom Nils Erik Forsgårds bok *Ingens herre, ingens träl* om Anders Chydenius.

Prästen från norra svenska Österbotten gjorde på 1700-talet sig känd som förespråkare för politiska och ekonomiska friheter, och har ömsom kallats "den svenska liberalismens fader" och ömsom jämförts med nationalekonomen Adam Smith.

Forsgård vill med sin bok tränga bakom slentri- anmässiga och ibland anakronistiska jämförelser och har gjort en kulturell gärning genom att plöja igenom svårtydda riksdagsprotokoll på snirklig gammalsvenska.

DET HAN får tag i är en motsägelsefull figur. Prästen och teologen Chydenius genomsyras av sin utbildning och tro, och är när det gäller trosfrågor trogen kyrkans linje. Detta står i stark kontrast mot hans radikala och oppositionella hållning till den kontroll som idkas av maktens dåtida centrum: Stockholm.

Han slåss mot monopolen, både när det gäller skråens monopol till näringsidkande och mot informations- och offentlighetsmonopolen som sätter munkavle på vanligt folk. Hans största be- drift, en som det är skäl att känna sig stolt över, är att han får till stånd att Sverige år 1766 får en tryck- frihetslagstiftning som är unik. Den är inte först. Den är inte den enda som fränsäger sig censur- men den innehåller den offentlighetsförordning som också ligger till grund för de ideal som fortfarande återspeglas i förhållandet mellan med- borgare och myndighet i de nordiska länderna.

HANS INSATSER har botten i ett patos för det som kunde kallas samhällets bottenkramp och i en blick för det pragmatiska. Enligt Forsgård står Anders Chydenius för en slags harmonilära som går ut på att "när samhället är i harmoni går det bra". Det samhället är genomskinligt och möjligast fritt från reglering. Där är en människas enda egen- dom det arbete hon utför, och därför ska hon få utföra det i skydd av generella friheter: närings- frihet, tryckfrihet, religionsfrihet och – som det då hette – tjänsthjonens frihet, vilken handlade om rätten att förhandla om ramarna till sitt eget arbets- förhållande.

HÖR SÅDANA som Anders Chydenius historien till? I den verklighet vi nu lever kan det vid första anblicken tyckas att allt har flyttat ett pinnhåll högre upp, ja utom räckhåll för påverkan. Spänningen mellan kontroll och frihet finns kvar, inte minst i det europeiska statsbygget där olika parlamentariska traditioner ska förenas. Dragkampen mellan centrum och periferi finns också där. Och samtidigt som möjligheten att påverka känns svinnande liten är det ett faktum att avståndet mellan kaplanen från Nedervetil och beslutsfattarna i Stockholm också det i tiden var minst lika oändligt.

Frenesin hos den som trodde på det han gjorde räckte till att dra grundvalar för en demokrati vi står på än i dag. Chydenius slåss därför inte bara för frihetens förkroppsligande i olika rättigheter. Han slåss också för den fundamentala rätten att få och våga hoppas på en förändring. Det budskapet finns det plats att ta till sig också i det 21 århundradet.

"Han slåss också för den fundamentala rätten att få och våga hoppas på en förändring."

PROFILEN: DITTE SANDHOLM

"När man varje dag hör något illa om sig själv börjar man så småningom tro på det."

Kalla mig vacker

Lite mindre anrika traditioner och sunkiga konvents- intagningar. Lite mera gyllene regeln och vuxet bete- ende. Ditte Sandholm blev sjuk av mobbning men vill ändå fortsätta leka.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

– Du är äcklig! Fet. Dina kläder är fu- la! Nörd!

För **Ditte Sandholm** började mobb- ningen redan under de första skolåren. – Klasskamraterna spred rykten om mig, de frös ut mig, kommenterade min klädsel. Alla har väl blivit kallade för otrevliga saker någon gång men jag fick höra det varje dag.

Hon minns hur det kändes. Hur det bildas en stor klump i magen och det blir lite jobbigt att andas. Tårarna bränner bakom ögonlocken. Hon vill bara sjunka igenom marken och försvinna. Den känslan. Varenda dag, under flera år.

Där hemma vågade hon inte berätta vad som hände i skolan.

– Min pappa var sjuk och jag tyckte att mina föräldrar hade mycket att oro sig över hemma.

I skolan var det oftast hon själv som fick bannor när hon reagerade på mobbningen genom ilska.

– Jag tänkte också att mobbningen på något sätt var mitt fel. När man varje dag hör något illa om sig själv börjar man så småningom tro på det.

Vändpunkten kom i högstadiet när en lärare råkade bevittna en incident mellan Ditte Sandholm och en annan elev. Läraren såg inte på mobbning- en mellan fingrarna utan förde ären- det ända till rektorn som gav den andra eleven en varning.

– Mobbningen slutade kanske inte

helt men det var lättare att undvika vissa människor i högstadiet.

De gamla händelserna från lågstadi- etiden förblev ändå outredda och Ditte Sandholm började må allt sämre tills hon fick diagnosen depression.

– Jag tror inte att de som mobbade mig förstår hur illa de gjort mig. Men för mig var mobbningen en stor orsak till att jag blev sjuk.

Unkna traditioner

I dag är Ditte Sandholm 21 år. Hon jobbar som skolgångsbiträde i en finsk lågstadieskola och nästa höst väntar en studieplats i specialpedagogik vid Åbo Akademi. Under det senaste året har hon vågat höja rösten mot mobbning under flera tillfällen.

– Jag skrev en monolog om mobbning som jag uppförde på Ungdomens kyrkodagar i vintras. Efteråt kom väldigt många för att prata och jag hoppas få berätta min historia för många fler.

I samband med höstens konventsintagningar i skolorna delade hon också med sig av sina tankar kring många gymnasiers, ofta förnedrande, intagningsriter som ordnas av eleverna.

– Tradition är ett ganska dåligt argument för att berättiga förnedring av någon annan.

Det gäller också församlingarna och särskilt lekkulturen på skriftskollägren.

Ditte Sandholm är själv aktiv i Es-

bo svenska församling, senaste sommar deltog hon i tre konfirmandläger.

– De mest förnedrande lekarna börjar försvinna men man måste fortfarande alltid fråga sig vad som är poängen med varje lek. Är det någon enstaka deltagare som utsätts för något eller är poängen att alla ska ha roligt? Det finns ju faktiskt också väldigt roliga lekar.

Sitt eget skriftskollägre minns Ditte Sandholm som trevligt. De värsta mobbarna kom som tur inte med på samma läger.

– Men under skriftskollägret väcks ofta mycket känslor hos konfirmanderna, många kommer och talar med ledarna om svåra saker. Och det är superviktigt. Det att du vågar berätta för någon annan om att du är mobbad kan

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tomas von Martens
tfn 040 831 6836

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Nina Österholm

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

vara otroligt stort. Det var största grejen för mig, att någon tog det som jag berättade på allvar.

I skolan kan det många gånger vara svårt att hitta ett sådant utrymme, både tidsmässigt och fysiskt, där eleven skulle ha möjlighet att berätta om något svårt för en lärare.

I församlingen och särskilt på lägren finns det mer av sådana tillfällen. Jag tycker att församlingen i mån av möjlighet kunde slopa skolmorgonsamlingarna och i stället ha ungdomsledaren oftare på plats i skolan bara för att prata med eleverna.

Ditte Sandholm tipsar också om webbtjänsterna Sluta panta och kyrkans egen självvärdschatt.

– Sluta panta är ett superbra forum,

DITTE SANDHOLM fick många fula öknamn under skoltiden. Hon, liksom hela Kyrkpressens redaktion, tar i Gymnasistförbundets kampanj #kutsumua (kalla mig) ställning mot mobbing. Se redaktionens bilder här nedan.

jag har själv använt mig av det. Där man pratar med andra unga och dela med sig av sina erfarenheter men ändå få vara anonym. Dessutom finns det möjlighet att diskutera privat med en handledare.

Mobbing överallt

Men hur kan man tro på en god värld, en god Gud, när man blir mobbad?

– Tja, visst har jag tvivlat jättemycket och känt mig helt övergiven ibland. Men sedan har det alltid kommit små positiva saker i livet i alla fall. Jag tror att det mesta i slutändan går att vända till något gott.

För Ditte Sandholm har kontakten med ungdomsarbetsledare **Marlen "Maami" Talus-Puzesh** i Grankulla församling betytt mycket.

– Min mamma och mummi har all-

tid varit mina kristna förebilder, de som fostrat mig till en kristen tro. Men till Maami har jag alltid kunnat ringa och prata. Så församlingen står för en bit av det välmående jag har i dag.

Hur ska vi bli av med mobbningen? Går det?

– Om någon skulle säga till mig att det inte förekommer någon mobbning i vår församling, skulle jag bli bara mer övertygad om att det mobbas. Mobbningen finns överallt. Men vuxnas exempel spelar en stor roll eftersom barnen ganska fort nappar på det vi gör. Om det är okej att säga vad som helst och behandla sina medmänniskor hur som helst så gör barnen det också. Om vi inte tar i mobbningen genast och visar att det inte är okej så betyder det att beteendet är accepterat.

DITTE SANDHOLM

21 ÅR, FRÅN ESBO.

SKOLGÅNGSBITRÄDE I ÅRSKURS TVÅ. BÖRJAR STUDERA SPECIALPEDAGOGIK I VASA NÄSTA HÖST.

ÄLSKAR BÖCKERNA OM HARRY POTTER.

HAR SKRIVIT EN MONOLOG OM HUR MOBBNING UTVECKLAS, PÅVERKAR MÄNNISKAN OCH VAD DEN LEDER TILL.

KYRKPRESSENS REDAKTION säger nej till mobbing. Vi vill inte kallas för träkmånsar eller hjärtvättade kristna. Kalla oss hellre kompisar eller kuliga typer! #kutsumua #kallamig. Läs mera om mobbing i texten ovan.

Parti- politik syns i listorna

VAL 2014. Sannfinnländarna ställer upp fler kandidater än någonsin tidigare i församlingsvalet. I Svenskfinland styr inte partipolitiken församlingsbesluten, även då partipolitiken syns i kandidatlistorna.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Ett framträdande drag i årets val är att fler kandidater i hela landet är uppställda på en politisk kandidatlista. Sannfinnländarna har till exempel som nya aktörer grundat en ansevärd mängd kandidatlistor i de större städerna. I Svenskfinland har politikens inflytande i församlingsvalet av tradition varit betydligt mindre än i rikskyrkan.

Veli-Matti Salminen på Kyrkans forskningscentral säger att 60 procent av dem som för tillfället sitter i församlingarnas förtroendeorgan har valts in från politiska listor.

– Att situationen i Borgå stift ser anorlunda ut beror säkert på flera saker. De svenskspråkiga, som är en minoritet, har behov att profilera sig på andra sätt. Man kan också spekulera i hurvida det faktum att många finlands-svenskar stöder Svenska folkpartiet gör att den politiska mångfalden i församlingsvalet blir mindre än i rikskyrkan, säger Salminen.

I västra Nyland, däremot, är partipolitiken ett bestående element i församlingsvalet. **Lars Björklund**, som sitter i styrelsen för Karis-Billnäs socialdemokrater, konstaterar att politiska partier har en framträdande roll i församlingens förtroendeorgan på hans hemort. I Karis-Pojo svenska församling, som uppstår vid årskiftet på grund av sammanslagningar, finns två kandidatlistor. Björklund är själv uppställd på socialdemokraternas lista *Karis-Pojo socialdemokrater*. Den andra listan är obunden och bär namnet *Vår församling*, men enligt Björklund är listan i praktiken Svenska folkpartiets.

– I förra valet fanns socialdemokraternas och Svenska folkpartiets kandidater på enad lista, men i år har de

PÅ VISSA håll i Svenskfinland är de politiska elementen i valet lika stora som på riksnivå. FOTO: JOHAN SANDBERG/ARKIVBILD

60 procent av dem som för tillfället sitter i församlingarnas förtroendeorgan har valts in från politiska listor.

Veli-Matti Salminen

på nytt olika listor. Jag hade velat ha en enad lista, men det är den socialdemokratiska organisationen som har bestämt att det ska vara på det här viset, säger Björklund.

– Sfp är starka och sitter på 90 procent av platserna. Att ha olika listor är väl ett sätt att garantera att åtminstone få in någon från den egna listan, menar Björklund.

Han tycker ändå att partipolitiken inte är lika stark som den var på 90-talet.

– Numera är det ekonomin som styr ändå och man kan inte göra några utsvävningar. Inte har enskilda församlingar så mycket att säga till om.

Syns inte i sakfrågor

Kyrkoherden i Karis svenska församling, **Pertti Raunio**, säger att beslutsfattandet i församlingen inte över huvud taget filtreras partipolitiskt.

– Den andra listan är ju obunden. En del av kandidaterna är också kommunalt aktiva men i sakfrågor syns inga kopplingar till partipolitik.

Orsaken till att det finns två listor i höstens val tror han har att göra med att den nya sammanslagna församlingen bildas från årsskiftet.

– Det blir större förtroendeorgan och kanske någon bedömer att det finns större chanser att komma in på

det här sättet, avslutar Raunio.

Kandidatnomineringen till höstens församlingsval gick ut den 15 september.

VAL 9 NOVEMBER

- **Du hittar** alla kandidater i alla församlingar på www.kyrkpressen.fi
- **3,3 miljoner** finländare är röstberättigade i församlingsvalet. De som hör till kyrkan och fyllt 16 på valdagen får rösta.
- **Valets förhandsröstning** är den 27-31 oktober

VALHÖST KANDIDATER

Antalet kandidater minskade

19 000 kandidater ställer enligt preliminära uppgifter upp i höstens församlingssval. Sedan valet för fyra år sedan har antalet gått ner med cirka 4 000

kandidater. Nedgången kan delvis förklaras med att antalet församlingar har minskat: 2010 fanns det 449 församlingar medan antalet församlingar från och med nästa år är 415.

I Helsingfors och Esbo ökade däremot det totala antalet kandidater.

Sammanlagt ska 9 256 platser i församlingarnas förtroendeorgan fyllas.

Kyrkans tidningstjänst informerade om den nationella kandidatuppställningen i början av veckan. Läs mera om kandidaternas och kandidatlistorna på www.kyrkpressen.fi.

BYGGE VADSTENA

”Låt Vadstena förbli en plats där oron och stressen får vika!”

Föreningen Vadstena Vänner oroar sig i Kyrkans Tidning över att kommunalpolitikerna i Vadstena vill uppföra hyreshus i den gamla pilgrimsortens kärna.

ETIK FORSKNING

Helsingforsdeklarationen firar

Det har gått drygt 50 år sedan Helsingforsdeklarationen antogs. Deklarationen fastställer etiska principer gällande medicinsk forskning på människor. Dokumentet utvecklades som en reaktion mot de medicinska experiment som utfördes på mycket tveksam etisk grund i Nazityskland.

”Till skillnad från andra etiska värdegrundsdokument har Helsingforsdeklarationen fortsatt mycket stor betydelse”, skriver **Bengt Säfsten** i den katolska tidskriften *Signum*.

Hans vision är att lyfta andra

OMVÄLVNING. Egyptens koptiska kristna har gått igenom två smärtsamma folkrevolutioner. Mitt i utmaningarna blomstrar också andligheten.

TEXT OCH FOTO:
MAY WIKSTRÖM

Få kan ana att biskop **Thomas** är en av de högsta i rang i den koptisk-ortodoxa kyrkan i Egypten, tredje efter påven **Tawadros II** för att vara exakt. Thomas, biskop för Cusae och Meir och grundare av retreatcentret Anafora nordväst om Kairo, har en stillsam framtoning. Så har han också starkt lyft fram tjänandet och den kontemplativa andligheten i sitt retreatcenter som lockar besökare både över samfund- och nationsgränserna. Medgrundaren **Katja Bexar** är svensk, och därför har de nordiska gästerna på Anafora varit många sedan starten 1998.

Vill lyfta upp

Thomas var en mycket motvillig biskop, när förre påven meddelade att han ville viga den då 31-årige prästen till ämbetet. Hans första reaktion var ett nej, ett i sig otänkbart svar till en påve.

– Jag bad i ett dygn, grät, kände mig otillräcklig. Då talar Gud till mig och sa: En biskop är en hand underifrån som ska lyfta andra, inte någon som ska regera över

dem ovanifrån. Då smälte mitt hjärta och jag följde Gud. De orden hör jag inom mig fortfarande och de innebär att jag måste knäböja inför andra människor.

Anafora (ung. ”upplyft”) står på den visionen. Det handlar både om andlighet och om folkbildning.

– Vi har sett att folkhögskolorna hade stor betydelse för demokratiseringsprocessen i Norden, så vi har tagit till oss den modellen, berättar Thomas.

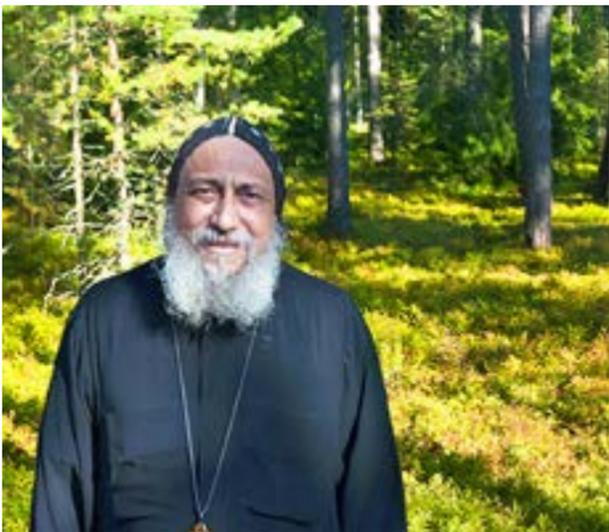
Skapandet av en folkhögskola sker bland annat i samarbete med Lärkkulla.

Återuppbyggnad i landet

Från folkresningarna 2011 till valet av **Al Sisi** till president i maj 2014 har Egypten gått hela varvet runt. En diktator avsattes, en ny ledare – president **Morsi** – valdes, missbrukade makten och ersattes efter ett år av en ny ledare med samma totalitära drag som egyptierna varit vana med från tidigare.

Hur har egyptierna reagerat på det de upplevt under den här resan?

– Atmosfären i Egypten har förändrats. Vi har haft hårda tider. Nu vill många bygga upp samhället och få stabilitet, ekonomisk och politisk. Vi vet inte vart det här leder, men enda vägen framåt är en stark statlig kontroll över extremisterna. Erfarenheten med extremismen fick till stånd en förändring hos de vanliga egyptierna som såg att de inte ville ha den.

BISKOP THOMAS vill utrusta egyptier med tro, hopp och konkreta färdigheter som bygger upp samhället.

PERSONALEN PÅ Kristelig studieforbunds kansli i Oslo: från vänster studiekonsulent Guro Hauglund Byfuglien, studieledare Ingvar Lyche, verksamhetsledare Hege Irene Fossum och studierådgivare Lilian Loitegård. Stud-K besökte Helsingfors förra veckan och hälsade bland annat på hos KCSA, Fontana Media/Kyrkpressen, Esbo svenska församling och Fila.

Studiegrupper är bra för demokratin

NORGE. Kristelig studieforbund i Norge delar ut 14 miljoner norska kronor varje år för kurser, vuxenstudier och folkbildning. Pengarna kommer från den norska statskassan.

TEXT OCH FOTO:
TOMAS VON MARTENS

Kristelig studieforbund eller *K-Stud* är ett ekumeniskt studieförbund i Norge. Bland de totala medlemsorganisationerna finns bland annat en katolsk kyrka, flera frikyrkor, norska evangelisk-lutherska kyrkan, missionsorganisationer, bibelsällskap, enskilda församlingar och kristna ungdomsföreningar.

– Årligen får vi 14 miljoner kronor av staten, pengar som ska fördelas mellan alla dem som söker stöd hos oss, säger studieledare

Ingvar Lyche.

De föreningar eller organisationer som ansöker om bidrag ska ha en klar kristen profil.

– Vi har definierat det kristna som en tro på en treenig Gud. På det sättet har vi en klar gräns.

Men när det gäller innehållet i den undervisning eller de kurser man vill hålla råder inga gränser.

– Man kan få pengar för en grupp seniorer som vill spela bridge på äldreboende, för kurser i segling, grupper för bättre parrelationer, aktiviteter med sång och musik bland annat.

En verksamhet som har boom just nu är babysång.

– Det arrangeras babysånggrupper för exempelvis mor- och farföräldrar, säger daglig verksamhetsledare **Hege Irene Fossum**.

K-Stud fungerar som en takorganisation för sina medlemmar och deltar

som resurs när det behövs.

– Vi kan exempelvis vara med och bygga upp och planera en kurs för blivande babysängledare, säger Fossum.

Kyrka och folkbildning

Kopplingen mellan kristen tro, kyrka och folkbildning har långa anor i Norge.

– Den går tillbaka ända till 1800-talet då så kallade *potätpräster* åkte omkring i bygderna och lärde bönderna hur de kunde bli bättre på att odla potatis, säger Lyche.

”Det gagnar samhället i stort om det finns människor som samlas till olika aktiviteter runtom i bygderna. Det bygger upp en känsla av gemenskap.”

Ingvar Lyche

K-Stud står i kontinuerlig kontakt med bokförlagen och försöker påverka kommande bokutgivning.

– Vi försöker tillsammans med dem utveckla studieplaner för böcker som kan vara underlag för kommande kurser.

Vuxenutbildning och al-lehanda kurser har en viktig samhällelig uppgift.

– Det gagnar samhället i stort om det finns människor som samlas till olika aktiviteter runtom i bygderna. Det bygger upp en känsla av gemenskap och är bra även för demokratin, säger Lyche.

K-Stud beviljar ekonomiskt stöd till ca 4 000 kurser årligen fördelat på 120 000 undervisningstimmor.

– De senaste åren har det blivit allt mera politisk press på oss. Folk ifrågasätter att en kristen organisation får så mycket statliga pengar för utdelning.

AVKRAGNING SVERIGE

Predikan ledde till avkragning

Komminister **Olle Fogelqvist** i Löftadalens pastorat i Halland, Sverige, mister behörigheten att vara präst. Orsaken är en predikan han höll i augusti 2013. Enligt ett pressmeddelande från Göteborgs stift predikade Fogelqvist att den som säger ja till prästviga kvinnor går miste om frälsningen.

– Det handlar inte om hans åsikt i ämbetsfrågan, utan om hans sätt att göra synen på kvinnliga präster till en frälsningsavgörande fråga, säger biskop **Per Eckerdal** till Kyrkans Tidning.

BISKOPSVÄL SVENSKA KYRKAN

Ny biskop i Härnösand

Tuulikki Koivunen Bylund, biskop i Härnösands stift i Svenska kyrkan, har fått en efterträdare. I förra veckans biskopsväl valdes **Eva Nordung Byström** till ny biskop i Härnösand. Hon är nu kyrkoherde i

norra Ångermanland och prost i Örnsköldsviks kontrakt.

– Det här är så stort att det är svårt att ta in. Jag blir faktiskt tårögd, säger Nordung Byström till Kyrkans Tidning då hon får höra om valresultatet.

I biskopsvälets andra omgång fick Eva Nordung

EVA NORDUNG BYSTRÖM.
FOTO: MARIA EDDEBO PERS-SON/HÄRNÖSANDS STIFT

Byström 200 röster. Motkandidaten **Sven Hillert** fick 183 röster.

Nordung Byström blir den 26 biskopen i Härnösands stift. Hon vigs i Uppsala domkyrka den 14 december.

Tuulikki Koivunen Bylund går i pension i december.

Syréns bokhandel i Maxmo fyller 10 år 27 september.

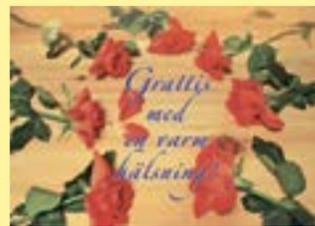
Välkommen på kaffe lördag 27.9 kl. 13-17.

Boknyheter, kort, kalender m.m. Billiga böcker, cd:n , kort

2015
Finlandssvensk väggkalender

Pris 10€ 3st. 25€

Kulspetspennor

- Blott en dag ett ögonblick i sänder
- Var dag är en sällsam gåva

Pris 1,00€/st

Andaktsbok

Dagens lösen

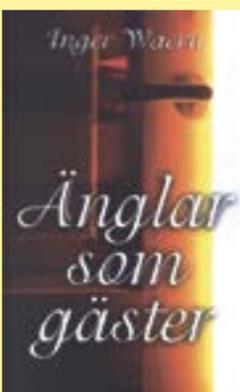
för hela årets alla dagar 2015

9,20€

NYHET

Beställ vårt nya kortpaket 48 st. för endast

25€

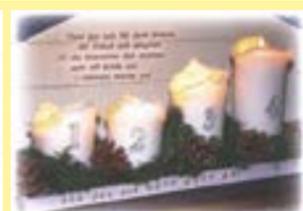
Änglar som gäster finns mer än 60 berättelser från svenskar som upplevt änglabesök och oförklarliga bönesvar. En inspirerande och fascinerande bok

inb. 111 s.
21,50€

Ken underskattade utmaningen i att gifta sig med en kvinna med ryggmäragsförlämnung. Inte ens smekmånaden var enkel. Under åren tillsammans blev Ken steg för steg överväldigad av de aldrig sinande omsorgskraven hos en kvinna med stark kronisk smärta.

217 s. **24,90€**

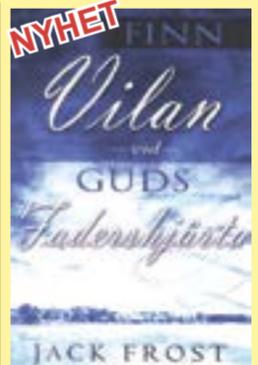
Alla tiders julkortspaket 40 stycken blandade motiv såsom landskap, blommor, Jesu födelse, barn m.fl samt 5 st. dubbla kort. Pris endast

22€

Himlen är mycket mer än du kan föreställa dig innehåller tio personers upplevelser av att ha besökt himlen. Som handlar om verkliga händelser.

170 s. **23,90€**

Kapten Frosts livsberättelse är spännande med öppenhjärtliga exempel från sitt eget liv beskriver han sin resa från andligt utanförskap till andligt barnskap. Han fann till slut en säker och skyddad hamn i Guds trygga fadersfamn.

217 s. **24,90€**

Dubbla kortpaket. 5 st. olika motiv för endast

10€
normalpris 14.50€

Meteoriten i Bennäs

Syrens Bokshop erbjuder:

1-10 oktober alla dagar billiga böcker, cd:n och kort

Öppet vardagar 9-18, lördag 9-13
Välkommen!

ZION PURMO

Överpurmovägen 280.

Söndag 5 oktober kl. 14. 2-språkig samling med:

"Jag såg in i himlen" av Sven-Erik Syrén

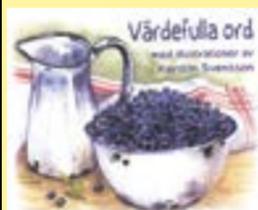
Tolk: Helge Stenmark

Sång: Lisbeth o. Jan-Erik Wenman.

Bokbord, servering.

Alla hjärtligt Välkomna

Följande trevliga askar med tänkvärda kort, mycket omtyckta:

Ask med 60 kort med tänkvärda texter

9,90€

60 kort med bibelverser

9,90€

60 kort med texter om kärlek

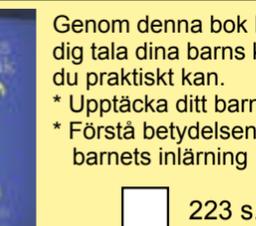
9,90€

Vänskapskort som lyser upp tillvaron och sprider glädje! Tänkvärda texter och vackra färgfoton. **9,90€**

Vilken fantastisk samling med kattbilder. **17,80€**

Genom denna bok har du nu möjligheten att lära dig tala dina barns kärleksspråk. Med tips på hur du praktiskt kan.

- * Upptäcka ditt barns kärleksspråk
- * Förstå betydelsen av kärleksspråken för barnets inläring

223 s. Inb. **23,80€**

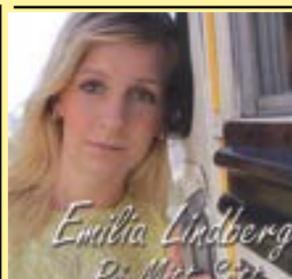
Sänd in din beställning till **Sven-Erik Syrén's förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo tfn. 06-345 0190, 050-301 6598, sven-erik.s@hotmail.com**

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

Postförskottsavgift tillkommer

Jordens runt, Aldrig ensam mer, Min stund på jorden. 13 sånger.

CD 20,00€

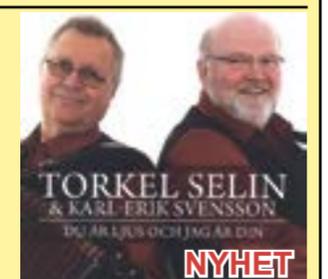
På vägen hem, Gud är trofast, Det urgamla kors allt förvandlar. 14 sånger

CD 10,00€

Jag har hört om en stad ovan molnen, Guds källa har vatten till fyllest. 14 sånger

CD 10,00€

Du är ljus och jag är din, Aldrig ensam mer, Gyllene morgon, Mamma är det långt till himlen. 15 sånger

CD 20,00€

DU KAN dekorera limpan med lite solroskärnor innan du sätter in den i ugnen.

Lovsång till förbjuden frukt

VÅRT DAGLIGA BRÖD. Till hösten, även en varm en som i år, hör äpplen till. Goda som råa, i pajer och varför inte också i bröd?

TEXT OCH FOTO:
CHRIBBE AARNIO

Ikonsten som beskriver kunskapens träd ser man ofta Adam och Eva med äpple i handen, men det beror helt enkelt på att det latinska ordet för "ond" (malum) och "äpple" (malum) är sgs identiska. Så när de första latinska bibelöversättningarna utkom påstods det att människor började tänka på äpple i samband med berättelsen. Myten om att den förbjudna frukten är ett äpple föddes, även om äpplet inte omnämns i berättelsen om kunskapens träd.

Brödet med äpple, som

nästan kunde klassas som en kaka, behöver inte jäsa, eftersom det bakas med bakpulver, och går rätt fort att tillreda. Jag lägger i lite extra (för mycket?) salt, för att behålla brödkänslan och satsar på att få fram äppelsmaken. I vissa recept används mer torkade frukter, men jag tycker det är lämpligare att använda säsongens bästa råvara.

Vårt dagliga bröd

är en serie recept och tips på hur man får till olika sorters matbröd. Serien publiceras i vartannat nummer av Kyrkpressen. Bianca Holmberg, Chribbe Aarnio, Gunnevi Winberg och Martin Nord turas om med att bjuda KP-läsarna på sina läckraste recept och bästa tips.

ÄPPLEBRÖD (1 BRÖD)

TORRA INGREDIENSER

- 5 dl mjöl (gärna hälften vete och hälften råg, eller allt spelt)
- 2 dl havregryn
- 0.5 dl torkad frukt (t.ex. russin, tranbär eller aprikos, i små bitar)
- 1 dl solroskärnor
- 1 dl linfrön
- 2 tsk salt
- 2 tsk bakpulver

ÖVRIGA INGREDIENSER

- rivet äpple (ett stort eller 2-3 mindre)
- 4 dl naturell yoghurt

- Sätt ugnen på 175°

• Börja med att lätt rosta havregrynen på en torr panna. Skaka på pannan eller rör på grynen hela tiden så dom inte bränns. När det doftar havregrynsgröt i köket är dom helt säkert klara.

• Blanda alla torra ingredienser. Riv äpplet, gärna stort så får brödet lite mer rustik känsla. Rör i äpplet och yoghurten. Du skall sikta på att snarare få ihop en smet än en traditionell bröddeg, så det får vara lite löst. Verkar det hela för torrt har du kanske för lite äppel, men du kan då ha i lite mer yoghurt.

• Smörj en vanlig brödform och håll i smeten. Om du vill dekorera, kan du strö över lite solroskärnor före limpan åker i ugnen.

• Grädda i 60-70 minuter, tills brödet är torrt inuti. Stick i en träpinne: om den kommer ur brödet torrt kan du lyfta ut formen ur ugnen.

• Låt svalna innan du stjälpur brödet ur formen.

VÅGA FRÅGA

Bestäm själva rätt stund

MARIA SUNDGREN-LILLQVIST är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Vår son har börjat i skolan i höst och väldigt många av hans klassamrater har redan mobiltelefoner. Han spelar inte heller datorspel hemma som många andra. Hur länge är det vettigt att försöka bromsa barnens användning av mobiler, datorspel och användningen av sociala medier och är det vettigt att alls försöka göra det?

JAG TYCKER att er son och ni föräldrar ska få ha er egna tidtabell vad gäller användningen av mobiler, datorspel och sociala medier. Det finns inget som gör att man som förälder borde skyn-da på denna utveckling. En dag, kommer problemen för er föräldrar att vara att begränsa skärmanvändningen.

BARN ÄR duktiga på att lära sig att använda datorer och telefoner. Barnen blir snabbt duktigare än sina föräldrar, så risken att er son på något vis inte skulle hänga med i utvecklingen är inte befogad. Telefonanskaffningen skall ske för att ni tycker att er son behöver en telefon. Att ni vill kunna få tag i honom, eller att han skall kunna få kontakt med er. Det ska vara den verkliga anledningen till skaffa en telefon.

DETTA ATT föräldrar konstant kan vara i kontakt med sina barn är inte alltid till fördel, varken för barnen eller föräldrarna. Alltför lätt kan det bli att föräldrarna kontrollerar varje steg barnen tar. Detta kan begränsa barnen. Barnen börjar tvivla på sin egen kompetens. Barnen ringer och frågar föräldrarna om ALLT! "Får jag ta en yoghurt eller en glass? Får jag baka chokladbollar?" Barnen behöver öva sig i att ta självständiga beslut och stå för sina val. Å andra sidan handlar det om att föräldrarna litar på sina barn och deras kompetens och inte behöver vägleda dem i varje steg.

BARN SOM går på ettan behöver sällan en egen telefon. De flesta barn blir förda till skolan eller föris och efter skolan fortsätter dagen på eftis. Föräldrarna för och hämtar barnen från dörr till dörr, alltså finns det inget behov av en egen telefon. När de blir äldre och ska ta sig till och från skolan på egen hand, då kan det vara skäl att ha en telefon. Kanske föräldrarna far till jobbet och barnet börjar skola senare. Då kan det vara bra att få tag i barnet för att höra att han/hon är på väg.

INTRESSET FÖR dataspel kommer antagligen att också komma för er son. När tiden och han är mogen får ni ta den diskussionen. Dels vad vill ni att han ska spela för spel och hur mycket tid han får sätta på spelandet. Det är viktigt att minnas att åldersgränser på spel och filmer har kommit till av en anledning. Som förälder ska man använda sig av denna åldersgräns, att jag inte vill utsätta mitt barn för sådant som är för våldsamt och skrämmande för mitt barn.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ERIKA RÖNNGÅRD

Tack skolan för tyskalektionerna!

För några veckor sedan skrev min kollega om tio-fingersmetoden som den

mest användbara enskilda färdigheten hon lärt sig i skolan. Kanske är det för att mitt eget tang-

entbordsknatter sällan involverar samtliga tio fingrar, men jag vill ännu hellre rikta strålkastarljuset mot språk-lektionerna. Det gör jag trots att jag minns hur mördande tråkigt det kunde vara att traggla tyska adjektivramsor eller oregelbundna verb (just från tyskalektionerna har jag

ett sällsynt levande minne av hur jag en höstmörk högstadiemorgon både somnade och drömde under lektionstid).

Men allt det där tragglandet satte vissa spår i hjärnans skrymslen även om jag länge upplevde att jag egentligen inte kunde ta-

la tyska. Ända tills jag förra sommaren upptäckte att tyskan var det enda språk jag och en rumänsk rums-kamrat hade gemensamt under vår veckolånga vistelse i samma rum. Plötsligt hände två saker mer eller mindre samtidigt: Jag talade tyska, om än vare sig vackert

eller korrekt, och jag kände en överraskande stor tacksamhet gentemot det finländska skolsystemet som erbjöd mig möjligheten att läsa ett tredje främmande språk på skoltid.

Jag vet att det här kan låta präktigt så att det skriker om det, men jag säger det ändå:

Det kommer sannolikt aldrig en tid senare i livet när man serveras så mycket språk-undervisning helt gratis. Och oavsett om man kommer att jobba med matematik, psykologi eller träslöjd i sitt yrkesliv kommer man alltid att behöva kommunicera med andra människor.

FÖRSONINGEN. Att Jesus dog för våra synder är en självklarhet för många, men det finns de som har problem med den formuleringen. Kyrkan har ingen officiell lära om vad som hände på korset. Det finns flera olika klassiska formuleringar och några nya.

Varför dog Jesus på korset?

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Människan är fallen i synd ända sedan Adam och Eva och därför är kontakten med Gud bruten för evigt. Endast ett blodsoffer kan blicka Guds vrede och återupprätta en fungerande relation mellan Gud och människa. När Jesus död på korset försonar Gud och människa, skulden är betald och vi kan frimodigt vända oss till Gud igen.

För många kristna är det här grunden i den kristna tron, en hörnsten och något som inte kan ifrågasättas, annars finns det ingen kristen tro kvar att tala om. Men det finns också kristna för

vilka talet om offer och blod inte går ihop med bilden av en kärleksfull Gud. För dem kan det vara en tröst att veta att kyrkan aldrig kanoniserat – det vill säga formulerat en officiell lära – om försoningen, vad den betyder och hur den gått till.

Vad var det egentligen som hände när Jesus korsfästes? Det finns ett antal klassiska formuleringar och förklaringar och det finns formuleringar från teologer som lever i dag.

– Genast när vi försöker noggrannare förklara hur Guds Sons död frälsar och saliggör oss, stöter vi på stora problem. Om Kristi person är teologerna någorlunda eniga, men om korsets betydelse

erbjuds väldigt olika tolkningar, säger teologie doktor **Kari Kuula** som är docent i Nya testamentets exegetik vid Helsingfors universitet och arbetar som kaplan i Kuopio stift.

Kuula tror att lärjungarnas första reaktioner efter korsfästelsen var av två slag. Den ena var att deras mästare inte hade uppfyllt sina egna och lärjungarnas förväntningar, den andra att han dött en martyrdöd som så många profeter och gudsmän tidigare.

– Det här var de första tolkningarna av korsdöden, men efter ett tag kom en helt ny insikt som baserade sig på tron att Gud uppväckt Jesus från de döda, placerat honom på sin högra sida och

gjort honom till alla människors räddare och frälsare.

– Eftersom synder i Gamla testamentet försonades med hjälp av djuroffer var det naturligt att tolka Guds Sons död som ett likadant syndoffer.

Nu följde nya och olika tolkningar tätt på varandra. Eftersom värdefulla saker kostar mycket pengar började man se Kristus död som en affärstransaktion, där människan köptes fri från syndens och dödens makt för att på nytt tillhöra Gud allena.

Eftersom brottslingar straffades för sina onda gärningar, såg man Kristus död som ett ställföreträdande lidande, han straffades för våra synders skull.

JESUS DÖD på korset kan ses som ett tecken på att Gud deltar i människans och världens lidanden. BILD: MALIN AHO

”Varför i fridens namn kräver Gud att någon måste lida för att han ska kunna vara barmhärtig?”

ter. Det här kan vilken tänkande människa som helst genast inse och deras brister är också orsaken till att många människor beslutar sig för att inte ta en närmare titt på kristendomen överhuvudtaget.

Tolkningen att Kristus dog en ställföreträdande död för våra onda gärningars skull väcker genast många frågor.

– Varför i fridens namn kräver Gud att någon måste lida för att han ska kunna vara barmhärtig? Att Gud skulle kräva bestraffning av en oskyldig är verkligen märkligt och hur kan detta ta bort andras skuld? Man brukar förklara detta med att Gud är helig och rättfärdig, men ett sådant svar förklarar egentligen ingenting alls. Det blir bara fromma och tomma ord för de flesta av oss. Man kan till och med påstå att förklaringen om ett ställföreträdande lidande är sårande mot Gud.

En annan av de klassiska försoningsmodellerna som redan nämdes är att se Kristus som ett offerlamm.

– I antikens religiösa värld skaffade man sig gudarnas gunst genom att mata dem. Men varför skulle en verklig Gud bry sig om något sådant? Dessutom är det problematiskt att både offer, offrets givare och mottagare i det här fallet är de tre personerna i gudomen.

En av de klassiska försoningstolkningar som är mest använd i vår tid är den att Kristus genom sitt lidande och sin död visade hur stora uppoffringar han är beredd att göra för oss människor för att visa sin kärlek.

– Invändningen mot den tolkningen är att Kristus död blir enbart ett pedagogiskt medel som kan moraliskt påverka bara dem som råkar höra den här förklaringen. Dessutom är det ofta så att för många människor är korsfästelsen inte ett tecken på Guds kärlek utan visar på hans blodtörst och hämndgirighet. Men jag tycker motivet i den här versionen är rätt: För att Gud älskar sina skapelser är han beredd att lida för dem.

I alla de klassiska modellerna och förklaringarna för Kristi död på korset kan man lätt hitta stora brister. Därför har det också utvecklats nya förklaringar.

– Den kanske mest betydelsefulla av de nyare förklaringarna är den att korsfästelsen är ett tecken på att Gud deltar i världens lidanden.

Kuula säger att kristna och kristendomen i alla tider har brottats med de olika försoningsmodellerna.

– Men det är viktigt att veta att man kan ta emot det som skett på korset också utan att förstå det med sitt för-

När soldater i krig vann över sina fiender i en ärlig men blodig kamp, såg man Kristus död och uppståndelse som en stor strid, där synden, döden och den ondes fördärliga makt övervanns.

– De här tolkningarna och även några andra till blev sedan bevarade i de texter vi har i Nya testamentet. De stora antalet tolkningar vittnar om att man inte lyckades hitta en enda helt tillfredsställande förklaring.

Kuula säger att det centrala i alla de här förklaringarna är att Kristus dog för våra synder. Samtidigt ser vi att de första kristna kunde förstå Guds Sons död på många sätt.

– Själv tänker jag som så att de första kristnas tolkningar av korsfästelsen inte behöver betraktas som slutgiltiga.

Flera klassiska formuleringar

Först efter att Nya testamentets kanon fastställdes urkristalliserades med tiden en grupp modeller och försoningsläror. Dessa modeller anses ha en speciell prestige, men ingen av dem, och inte heller en sammanslagning eller kombination av dem, ses i kristen tradition som en slutgiltig sanning.

– Trots att de här klassiska försoningsläror har en respekterad ställning i traditionen, har de alla samtidigt pinsamt många brister och svaghe-

KARI KUULA har också i predikningar i sin församling tagit upp de olika tolkningarna av korsdödens betydelse för kristna.
FOTO: KP-ARKIV/TOMAS VON MARTENS

ter. Det som Gud gjorde på korset kan inte bli bara objektiva förklaringar, utan måste tas emot på en subjektiv och personlig nivå och bli verklighet i mitt eget liv.

Bilder och metaforer

Kuula säger att för dem som har svårt för att förlikas sig med de klassiska försoningsläror kan det vara trösterikt att veta att de ändå alltid i kristen tradition betraktats som bilder och metaforer, inte som bokstavliga sanningar.

– Personligen har jag svårt med de objektiva tolkningarna. Jag ser det hellre som så att frälsningen i Kristus kommer till mig genom hela hans liv och hela hans personlighet. Allt som hänt i Jesus liv är lika viktigt. Korsfästelsen är inte för mig mera viktig än allt det andra som han lärde och gjorde under sitt liv.

Kuula refererar Jesus sista ord på korset: ”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig.”

– De här orden kommer över de flesta människors läppar åtminstone någon gång under livet. Gud är närvarande genom sin frånvaro, för vi kan inte nå honom genom våra sinnen, våra känslor och inte heller ordentligt genom vårt förstånd. Tvivlet är alltid en möjlighet. Kristus måste själv uppleva hur det känns att vara övergiven av Gud för att kunna hjälpa oss andra.

Kuula vill poängtera att de här tankarna inte är hans egna spekulationer.

– Att se Kristus som en emaptisk Guds son är något som omfattas av många kristna. Gud lider genom sin Son tillsammans med hela skapelsen. En del ser hela skapelsen som Kristi kropp och allt lidande som sker i världen upplevs därför också av Gud själv.

ANDLIGHET. Många populära andliga företeelser bottnar i österländsk andlighet som Gertrud Storsjö är kritisk till. Det är ord och inga visor då hon delar med sig av sin erfarenhet i ämnet.

Stäng inte av huvudet

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Här i väst känner vi dåligt till den asiatiska andligheten och yogans bakgrund, säger Gertrud Storsjö.

Ämnet hon föreläser i är kontroversiellt och hennes åsikter kan också uppfattas som omstridda. Även i vår lutherska kyrka. Hon hänvisar till Jesus varning för att många ska komma i hans namn, kalla sig Messias och leda vilse.

– De falska profeterna kan göra tecken och under. Allt som är andligt och övernaturligt kommer inte från Herren. Man måste undersöka källan. Jesus säger att vi ska känna trädet av frukten.

Hon säger att målet med yoga är att uppnå den fullkomliga världen, den värld som det enligt den tibetanbuddhistiska mytologin skedde en katastrof i och där allting rasade. I det raset uppstod etern, luften, elden, vattnet och jorden.

– Människan befinner sig lägst nere på jorden och målet är att sig upp igen. Det ska ske genom yoga.

Enligt Storsjö finns varken medicinsk

yoga eller kristen yoga.

– Den som säger sig ha fått en sådan har blivit lurad. All yoga innehåller religiösa bitar. Yogainstruktörer säger själva att yoga är andligt. Yogan inleds ofta med att man gör solhälsningen till hinduguden Surya Namaskar.

Hon säger att rörelserna i yoga inte syftar till att vi ska bli mjuka i kroppen.

– Även om de har den effekten är de ingen gymnastik. Rörelserna härmar djurens och trädgrenarnas rörelser i vinden. Genom rörelserna öppnar man sig för en osynlig energi i syfte att få övernaturliga krafter.

Enligt Storsjö handlar all asiatisk meditation om att tömma sinnet och glömma allt man lärt sig tidigare.

– Tomhet är ett nyckelord. Men det står ingenstans i Bibeln att viska tömma våra sinnen. Tvärtom talar Ordspråksboken om att viska söka vishet och förstånd medan yoga går ut på att döda sig själv från insidan för att själv bli gud.

Buddhismen lär ut att det inte finns något jag. Vi är inga personer.

– Man måste döda alla känslor, man får inte älska någon, man får varken va-

ra glad eller gråta. Man är bunden till den man älskar och därmed dömd till återfödelsens kretslopp. När Dalai Lama talar om kärlek så är det en buddhism som är anpassad för västerlandet. Det skulle han aldrig våga säga i Tibet.

Storsjö ser en skillnad i att Tibetanbuddhismen strävar efter att separera människorna från varandra medan den kristna tron handlar om gemenskap.

– Bibeln lär oss att vi är lemmar i en kropp och grenar i ett träd. I Guds rike handlar det om samhörighet.

Buddhisterna tror att det finns fem energicenter i kroppen som kallas chakrapunkter.

– Varje chakra är förbundet till två hinduiska gudar, en manlig och en kvinnlig. Varje chakra korresponderar också till elementen eter, luft, eld, vatten och jord.

Det nedersta chakrat, jorden, står för vårt skelett. Storsjö säger att skelettet ska läggas under en andlig verklighet som hör till de hinduiska gudarna. Därifrån går man vidare till nästa chakra som korresponderar med vattnet. Det har att göra med blodet och

GERTRUD STORSJÖ föreläste om asiatisk andlighet i Österbotten senaste vecka, balnd annat under Kyrkhelgen i Karleby.

alla kroppsvätskor. Känslorna i nästa chakra korresponderar med elden. Det fjärde chakrat är lungornas och har med andningen att göra. Det femte chakrat etern sitter i strupen. Den som nått så långt ska kunna uttala välsignelser eller förbannelser genom etern. Då ska också det tredje ögat öppnas efter handpåläggning av en guru eller lama. Då ska man kunna göra kraftgärningar.

– I alla yogarörelser ska man manipulera andningen, säger Storsjö. Det är inget fel i att andas ut djupt, men man behöver inte yoga för att göra det.

Hon beskriver fokuseringen på andningen som ett hjälpmedel att inte fästa någon vikt vid sina tankar.

– Låter vi tankarna komma och gå går vi samtidigt miste om Herrens tilltal till oss. Därför måste vi lägga märke till våra tankar. Det finns bra meditation, vi ska meditera över Guds ord. Men där stänger vi inte av huvudet. Bibeln lär oss att vi ska utveckla och använda det förstånd vi har.

Ormen i kundaliniyoga

Enligt Storsjö bygger också kundalini-

yoga på chakrapunkterna.

– Det sägs att kundaliniyoga ger människan fantastiska utvecklingsmöjligheter. Men den som går in i det utsätter sig själv för livsfara.

I kundaliniyoga tror man att det i rygglutet finns en livskraft ihoprullad som en orm. Storsjö säger att ormen ska väckas genom rörelser och mantran. Ormen ska sedan börja gå uppåt i kroppen genom alla chakran upp i tredje ögat och ovanför huvudet. Ormen symboliserar den indiska döds-gudinnan Kali. Ovanför huvudet ska hon möta Shiva, som är förförelsens och förstörelsens gud

– En människa som sysslat med kundaliniyoga har ormkraft i sig. Då har man en motståndare inom sig och det blir svårt att tro evangeliet. Börjar ormen resa sig är människan illa ute. De som fått psykoser i samband med en kundaliniresning är bortom all hjälp från läkarvetenskapen och psykiatrin, som bara kan dämpa symptomen. Läkarna förstår sig inte på en människa som säger att det kryper ormar inombords. Många tiger om den saken för de

tror inte att de kan bli förstådda. Men de är inte tokiga utan det är verklighet för dem.

I själavården stöter Storsjö numera allt oftare på människor som upplevt kundaliniresning.

– Det finns ingen bot för kundaliniresning utom Jesus. Man får be om helande. Det finns inget som inte Jesus kan ta hand om.

Storsjö påpekar att inte alla som håller på med yoga får kundaliniresning. Men den kan utlösas av att något svårt händer i ens liv, till exempel att någon närstående dör.

Sunt förnuft och asiatisk andlighet

Hon beskriver mindfulness som en blandning av sunt förnuft, Bibeln och buddhistisk andlighet. Där ingår sådant som är bra och sådant som har med asiatisk andlighet att göra.

Vad är det för fel på mindfulness då?
– Det låter oskyldigt och bra. Men det härstammar från buddhistisk andlighet precis som yoga.

I dag finns mindfulness i företagets personalutbildningar, i sjukvården och

”Det finns bra meditation, vi ska meditera över Guds ord. Men där stänger vi inte av huvudet. Bibeln lär oss att vi ska utveckla och använda det förstånd vi har.”

i skolorna. I Sverige finns en organisation som vill införa yoga, meditation och mindfulness i varje dagis och förskola.

– Får vi det har vi bytt religion i Sverige, säger Storsjö.

Enligt förespråkarna av mindfulness har det med gammal buddhistisk visdom att göra.

– Men de tänker inte på att Mose levde åttahundra år före Buddha. I Guds ord har vi den verkliga visdomen. Se till att ingen bedrar er.

En läkare i Norge har sammanfattat mindfulness i orden stanna upp, observera, acceptera och låta passera.

– Visst det är bra att stanna upp. Det ska vi göra, det har också Herren sagt till oss att göra. Gud vill att vi ska bli stilla, säger Storsjö. Det är heller inget fel i att observera. Vi ska se varandra och se vad Gud har skapat.

Hon säger också att det finns saker vi måste acceptera, som att våra anhöriga slutat detta jordelivet. Men sedan håller hon inte med längre.

– Vi behöver inte acceptera det som är oacceptabelt. Vi blir inte av med problemen genom att acceptera att de finns. Vi

behöver Jesus till det. Vi kan söka själavård och förbön för problemen.

– Och hur skulle det se ut i Sverige och Finland om vi lät saker passera. I Bibeln har lärt oss att vi ska ha ordning och reda. Ser vi något fel i samhället vill vi åtgärda det.

GERTRUD STORSJÖ

- **Född** i Malax. Flyttade till Sverige 1954.
- **Predikant, bibellärare** och själavårdare.
- **Tidigare missionär** inom Slaviska Missionen (nuvarande Ljus i Öster) i över trettio år. Studerat buddhism och hinduism under sina resor i Asien.
- **Författare till** boken *Buddha eller Jesus*, utgiven på XP Media 2002.
- **Senaste vecka** föreläste hon på olika håll i Österbotten, bland annat på väckelserörelsernas årliga konferens i Karleby, Kyrkhelgen.
- **Artikeln intill** bygger på hennes föredrag under Kyrkhelgen och i Peder-söre församling.

ELLIPS

Gud, moral
och bibelsyn

En bok som jag läste för många år sedan hade den rätt så provocerande titeln *Guds moral*. Den var skriven av en svensk yrkesfilosof och jag minns att det tog sin tid innan jag alls vågade öppna en bok med ett så hädiskt tema, redan titeln avslöjar ju att författaren ifrågasätter Guds moral. Får man göra det?

Många kristna vill hålla fast vid att Guds ord, det vill säga Bibeln, är ofelbar och att den från början och till slut och i alla detaljer förmedlar tidlösa sanningar och föreskrifter för oss kristna. Som exempel på den synen kan nämnas **William Lane Craig** vars skarp-sinne och intelligens som apologet jag själv beundrar. Craig är doktor i både filosofi och teologi och därför var det en chock för mig att denne lärde man i en av sina böcker motiverar synen på homosexualitet som en svår synd, genom att hänvisa till tredje Mosebok där Gud föreskriver dödsstraff för män som ligger med män.

Som jag ser det blir det ohållbart om vi inte kan se Bibeln som en mänsklig produkt präglad av sin egen tids världsbild och människosyn. Om Bibeln är idel tidlösa föreskrifter blir det faktiskt svårt att se Gud som en representant för moral, etik och det högsta goda. Våra värderingar i dag är trots allt helt andra än vad de var för flera tusen år sedan när böckerna i Bibeln författades.

Jag tror att vi måste få upp ögonen för att det är vi själva som är ansvariga för vilka egenskaper och åsikter vi tillskriver Gud och vad vi menar eller inte menar när vi talar om Bibeln som Guds ord.

■ TOMAS VON MARTENS

När det handlar om

FANTASY. I sin färskaste bok *Maresi* tar Maria Turtschaninoff upp teman som hedersvård, död och att vara kallad till en uppgift som man helst vill tacka nej till. – Fantasy är ett kraftfullt litterärt redskap. I en fantasivärld blir insatserna så mycket högre, säger hon.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Flickan Maresi har lämnat sitt hem för en uppväxt i Röda klostret på ön Menos. Där får hon äntligen äta sig mätt och göra det hon älskar allra mest: läsa och lära sig nya saker. När en ny novis, Jai, anländer till klostret leder det till något som flickorna bara läst om i legenden om de första systrarna på Menos – en fientlig landstigning.

Det första fröet till **Maria Turtschaninoffs** färskaste bok *Maresi* såddes när hon år 2007 såg en fotoutställning om de ortodoxa klostrensamfundet på det heliga berget Athos i norra Grekland.

– Det var en jättefascinerande utställning. Men samtidigt gick jag omkring och blev bara argare och argare över det patriarkala, över att inga kvinnor får komma in på halvön, inte ens djur av honkön. Var nu lite realistiska! tänkte jag. Och så kom jag på att man skulle kunna göra tvärtom.

Så blev bokens klostret Menos en ö enbart för kvinnor. Öns geografi skapades men hjälp av Google Earth – varje författares vän! – och den gudinna som hyllas och ingriper har drag av tidiga matriarkala religioner.

– Jag undersökte de trossystem som funnits för riktigt länge sedan: vad har man trott på för sorts gudinnor, vilka riter och symboler de haft. Mycket av det jag använt finns på riktigt, men sedan har jag stulit, lånat och blandat friskt för att skapa min egen värld och tro.

Om heder och död

Ondskan som landstiger på Menos personifieras av den nya novisen Jais pappa. Han är en man vars heder inte tillåter att en dotter lämnar honom, hur lite han än må uppskatta henne. Jais syster har redan betalat för hans heder med sitt liv.

– Det var inte så att jag bestämde att nu ska jag skriva om hedersrelaterat våld. Jag läste en notis om en flicka som blivit levande begravd, och scenen smög sig in i boken. Min böcker tenderar att bli mörkare och mörkare, hemskare och hemskare. Samtidigt är de in-

BOKEN MARESI handlar om gott och ont, krafter och tro. Vilken är författaren Maria Turtschaninoffs relation till andlighet och religioner i den verkliga världen? – Komplicerad, säger hon.

te alls så hemska som vår verklighet är.

Ibland har Maria Turtschaninoff frågat sig om hon flyr undan viktiga uppgifter genom att skriva. Också det temat letar sig in i boken genom att huvudpersonen Maresi måste hitta sitt kall.

– Det värld vi lever i känns ibland så hemska. Då tänker jag att räcker det att skriva böcker, borde man göra något annat? Borde jag gå ut och möta dragarna och inte bara skriva om dem? Samtidigt måste jag tro på att kultur är

viktigt och att det är viktigt att litteraturen tar upp de här sakerna. Att det är viktigt för de unga, som kanske är en primär målgrupp. Det här är en frågeställning som jag ofta brottas med.

Hon blev också förvånad över att boken kom att handla så mycket om andra teman än hedersrelaterat våld.

– När jag väl hade skrivit hela boken insåg jag att åtminstone för mig så handlar den om ganska mycket annat.

Hon märker att hennes böcker mer och mer handlar om döden.

Min egen begravning

BOK

Det blå arkivet – liten bok om liv och död

Författare: Lars H Gustafsson
Förlag: Libris

Att läsa barnläkaren Lars H Gustafssons bok *Det blå arkivet* är lite som att gå på

begravning. Men på ett bra sätt. Dels måste jag tänka på döden, min egen och andras, de som jag redan tvingats ta avsked av. Men om det är en bra präst, eller en bra författare som i det här fallet, så handlar en begravning lika mycket om livet som om döden.

Gustafsson, som tidigare gett ut flera böcker om bland annat barn, föräldra-

skap, etik och livsfrågor, är vid bokens tillkomst en glad pensionär som kanske umgås lite för mycket med döden. Därför bestämmer han sig för att ta itu med frågorna kring livets slutskede en gång för alla. Han startar mycket konkret i det Vita arkivet, som är ett slags hjälpmedel för begravningsplanering som den svenska begravningsbyrån Fonus tillhandahåller på webben. Han besöker minneslundar och funderar över

både sina egna och de anhörigas behov av minnesplatser. De påföljande röda och det blå arkivet är däremot Gustafssons egna, inre arkiv där han förvarar minnen av sina egna döda och den vägkost han samlat genom livet, klokhet som ska bära honom fram till det egna livets slut. Det blå arkivet kan kanske jämföras med en släktforskning eller en memoar. Man skriver sitt liv för att förklara sina sammanhang, för att få ihop

berättelsen om sig själv och därmed kunna gå vidare med en större lätthet.

Texten som helhet är ett hopkok av fakta, legender, citat och Gustafssons egna erfarenheter både som läkare och privatperson. Stilen är diskuterande och inte särskilt tät. Guldkornet ligger i att Gustafsson lyckas förmedla en positiv känsla kring åldrandet. Det är fint att bli gammal, något vi alla borde se fram emot.

■ NINA ÖSTERHOLM

liv och död

slut, man kan tänka sig att hon kunde återkomma till Maresi i en senare bok och undersöka hur det gick med henne.

– Öppna slut är mer intressanta för läsaren. Problemet är att jag har så många idéer och så lite tålamod att det inte känns aktuellt att skriva en hel serie om samma person.

Maresi är den av hennes fiktiva personer hon känner sig stå närmast.

– Jag satt i ett textsamtal med min redaktör och vi pratade om vem Maresi är, hurdan hon är, hur jag skulle kunna förstärka hennes egen personlighet. Och mitt i allt stannade jag upp och sa: Men hon är ju jag! Och min redaktör tittade på mig och sa att nu fattar du det. Det har vi andra som läst om henne fattat för länge sedan.

Maria Turtshchaninoff skriver fantasy för att det är den litteraturgenren som hon själv gillar allra bäst. Till och med då hon försöker skriva realistiskt slutar det i en annan värld.

– För mig är fantasy det mest kraftfulla litterära redskap jag kan använda mig av. Jag skulle ha svårt att skriva en realistisk bok som tar upp så många stora teman som *Maresi* gör. Jag säger inte att det är omöjligt, det kanske finns någon annan som kan det, men jag skulle inte kunna det.

När hon lett skrivarkurser i fantasy har hon insett vilka möjligheter och styrkor genren erbjuder. När hon gav de unga deltagarna i uppdrag att skriva om en konflikt med en auktoritet i vår realistiska värld kunde det handla om elevråd som argumenterade med kommunalgubbar eller en ung man vars pappa ville att han skulle bli präst eller imam.

– Men när jag bad dem skriva om samma konflikt i en fantasyvärld blev det berättelser om en ung människa som argumenterade om halvrasers rättigheter inför ett stort parlament eller om en kille som ville bli trollkarl i stället för överstepräst.

I vår värld har unga inte mycket makt, men i en fantasyvärld kan också en ung person ha mycket att säga till om. Insatserna blir så mycket högre.

– Och när det gäller konflikten med killen vars pappa ville att han skulle bli präst så blir det tydligt att så fort du sätter in en sådan konflikt i en realistisk text läser folk den med sina förutfattade åsikter: Jaja, alla de där muslimerna eller extremkristna ska tvinga sina barn att bli präster, barnen får inte välja själva. Det blir polariserat och vi läser med de glasögon vi har och de åsikter vi har.

Men om konflikten sker i en fantasymiljö och det handlar om någon som vill bli trollkarl så kan alla läsa den, den handlar om förtryck i största allmänhet.

– Vi behöver inte gå in i våra lästa positioner, och det tycker jag är en av de stora fördelarna med fantasy.

när man talar om det här, men: just för att döden finns, därför ska vi leva.

Ett kraftfullt redskap

Liksom många av Maria Turtshchaninoffs böcker har *Maresi* ett öppet

– Jag antar att det är saker som jag funderar på. Det är klart att döden fascinerar oss, för det är något som vi vet så lite om och vi vill veta allt om allt i vårt kunskapsamhälle.

– Det blir sådana hemska klichéer

”Borde jag gå ut och möta drakarna och inte bara skriva om dem? Samtidigt måste jag tro på att kultur är viktigt och att det är viktigt att litteraturen tar upp de här sakerna.”

LINDA UTRIAINEN sminkar Per Stenberg inför bandningen av programmet *Sjung av glädje*.

Lovsång och vittnesbörd i nytt koncept

TV-PROGRAM.

Andlig allsång – det är temat för ett nytt programkoncept som har premiär på Yle Fem i oktober.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Idén har funnits hos mig länge, en önskan att göra ett lätt, allsångsbetonat andaktsprogram, med kör och människor som sjunger och ett band. Drömmen har jag haft i kanske tio–tolv år, men det har inte gått att göra det tidigare, säger **Leif Lindgren**, tv-redaktör vid Kyrkans central för det svenska arbetet och den som regisserat det nya programmet *Sjung av glädje*.

Sjung av glädje har premiär på Yle Fem söndagen den 5 oktober. I det första programmet etableras konceptet: allsång av bekanta andliga sånger och lovsånger varvas med solouppträdanden och körsång, vittnesbörd plus en kort intervju med en gäst. Två körer medverkar, en per program.

Den ena kören är *Ichty*s med **Tomas Koskinen** som körledare, den andra *Evangelicum*, som leds av **Niklas Lindvik**.

– Jag tänder speciellt på att göra musikprogram. Därför blev jag glad när den här möjligheten kom. Då hade jag just gjort en grej med *Evangelicum* och deras musikal *Sju dygn i*

Jerusalem. Och då sa jag till Niklas Lindvik att det skulle vara roligt att göra någonting mer innan jag går i pension. När den här möjligheten kom kollade jag om de var pigga på att vara med i två program. Sedan ringde jag Tomas Koskinen som leder *Ichty*s-kören och frågade om de vill vara med i de andra två, berättar Lindgren.

Varje program har en gäst som samtalat med programvärderna **Per Stenberg**, ny kyrkoherde i Karleby svenska församling. Det 45 minuter långa programmet innehåller ingen predikan, men nog vittnesbörd från körmedlemmar.

Det var en utmaning att hitta ett lämpligt utrymme.

– Jag hade klart för mig hur jag ville ha det: kören och församlingen ska bidra en ring, och där de möts ska det finnas plats för band och kameror. Men jag hittade ingen kyrka som såg rätt ut, alla hade långa bänkar som inte gick att rubba. Då fick jag den galna idén att göra det på Yle i Vasa. Det blev lite trångt, men bra!

Allsångerna textas, så att den som ser på kan sjunga med.

– Jag hoppas att tittarna gillar det här, finlands-svenskar tycker ju mycket om allsångsprogram, tillägger Leif Lindgren.

Sjung av glädje har premiär den 5 oktober kl. 14.20 i Yle Fem, med repris onsdagen den 8 oktober kl. 15.40.

Rita, lek och klistra!

Bibelaktiviteter av Juliet David

Rita – Torka bort – Rita igen

En aktivitetsbok som kan användas om och om igen. Boken är till brädden fylld av aktiviteter – fyll i, hitta fel, finn rätt väg, para ihop, dra streck och mycket mer ...

14⁸⁰

Bornelings, 72 sidor
Spiralbindning med hårda pärmar och hård rygg

9⁹⁰

9⁹⁰

Bibelberättelser av Juliet David

Använd dina klistermärken för att återskapa berättelserna om Den gode herden, Främlingen som hjälpte till och Den förlorade sonen.

Bornelings, 24 sidor, häftad

Noas Ark av Juliet David

Den ultimata klistermärkesboken om Noa, med en ark full av djur – och oceaner fulla av vattendjur. Boken innehåller över 300 klistermärken.

Bornelings, 24 sidor, häftad

KRYSSET SEPTEMBER

	VÄRT LAND. VÄRT LAND	NEON	TÄNK PÅ EN SKÖN HOFFE-TOSSA	SKAM	PORT	STÄTLIG FÄGEL	STAD I UKRAINA	TRÄTT	SKUMMA
	→					LUSTIG SYN-PUNKT			
									ISLAMSK FASTEMÅNAD
	PÅ-FRESTÄNDE		PÖRBS MASSA GRUNDÄMINA				SKRIFTLÄRD NÅR 13:30 15/6		
				JÄMKA KLARHE					GAV DUNKLA SVAR
	STRIMMA GÖR ARTIG				SÄNKT TON HÄNDER			ÅR FÄLLER KUNGLIG MÅKA	
BMA 2014	BOAS HUSTRU PÅ 1:3 VÄRD	FISK	KENYAS GRÄNNE	KRYDDVÄXT 2. MÅN 12-20	TON DÄR FINNS RÄTKRYM	ALBERTI RHNE GRÖDA	LAMENTERAR		
YAD AR... 31 1 KOR 3:5				INSEKT DELSTAT I USA	SOFFA		DAGNEM VÄLLUKTANDE OLAG		BARSTÄM PLOJANS SÖR 1 MÅN 25:4
MOT-STÄNDEN					ÅR SMUTSIGARA AN DEN LÄTER?		PRAKTURUM PÅBUD		
		LITEN KYRKA GUNST			FÖR-BUNDEN SPEL		DUMBOM FÄGEL PÅ 10:40		
DANSK 2 ESTRAD	JAFANJA VALLETTA MORGAN-RODHEGOD GUDINNA		AVGUD ROMISG BARNTYLLIG SAX		BIBEL-DEL CENTRAL DEL		SAND-DANK VIND-STÖT		KÖR-MEDLEM
		VIBRATION				UTÖVAR INOM KORT			LÖVSÄL ÖVRIGT
LÄNG TID		GE STRYK GERAN LÄRSAN		BOGSEMA		KLUNK KYLA			ORM KUNGLIG STOL
PRO-NOMEN	UTHÄLLIG FLYGARE TÄSAT		MASENIK INTE INNE		DROG KÄKA SEKT		HUNDEN KREATUR		
		EFFEKTIVT PÅST PÅKTIE-BOLLAD				TING BARIUM		SOPP-SIKAL RACKA	
ASSIET HAN VÄR UTHÄLLIG JAK 5:11			RÖSTAT BRÖD			FRI-HEARE		LÖS-GÖRA	
			MJUK		SJUNKA		KÄRL FÖR DEG		KOMMIT FRAM TILL

Konstruerat av BRITT-MARI ANDTFOLK

AUGUSTIKRYSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Marita Käld**, Kronoby, **Solveig Widen**, Åbo och **Etti Björklöf**, Barösund.

VINN BÖCKER!

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 14 oktober 2014 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. **Märk kuvertet "Septemberkryssset"**. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. **Lycka till!**

Namn & adress:

.....
 .....
 .....

	BMA 2014	SKRIBS SÖR 1 MÅN 19:28	S	GENAST VYRNAN	I	I	HÖDA STJÄLA	UNDE-ÄRELIK	F	JACKO	A	STYR-ENKELT STÄD I STORVÄL
	→		S	T	U	D	E	N	T	M	Ö	S
ÖVA-RASKA			E	R	T	A	P	P	A	R	A	P
HEK-STÄRNE			B	A	S	S	R	E	S	T	E	R
			L	U	X	A	T	I	O	N	L	E
URLED-VÄRCK-RING			L	G	O	L	G	O	T	A	T	U
			O	R	A	T	O	R	E	G	G	T
IN			S	T	O	L	T	H	E	T	G	N
ÄTRA			Ä	N	G	R	A	J	A	G	E	G
REKIG-POSSAN			R	E	K	A	R	N	N	O	S	A
			U	T	K	A	S	T	G	O	A	I
SKISS-STÄNDEN			A	L	L	T	E	M	E	L	L	A
UT-HÄLLIG			I	V	E	R	T	A	K	T	P	A
			S	E	G	N	V	O	R	N	E	R
ÄBLA			M	E	N	M	E	D	E	V	I	N
			P	I	N	A	K	O	T	E	K	U
TRILL-GÅLLER			L	R	O	T	E	L	F	A	G	E

UR EVANGELIET

”Men Marta tänkte på allt hon hade att ordna med.”

Läs mera i
Luk. 10:38-42.

OM HELGEN

Känn ingen oro

Jesus lär att den som tror på Gud inte behöver bekymra sig för allt möjligt. Vår himmelske Far har vård om oss och frigör oss, så att vi varje stund kan koncentrera oss på det som är mest nödvändigt.

Samtidigt befriar Gud oss till att också hjälpa våra medmänniskor. En kristen människa minns Jesu ord: ”Det är saligare att ge än att få.”

RUNT KNUTEN

”Du som är ung, kom med och sjung!”

Ungdomskören inleder höstens övningar i Larsmo församlingshem fredag kl. 19.

I samarbete med BOKKALASET

KONSTSPANARNA

Välkommen till en kväll kring videokonst med

Torsdag 2.10 kl. 19.00
Ekenäs församlingshem

PETRA LINDHOLM

Söndag 5.10 kl. 10.00
Ekenäs kyrka

Predikan av KATARINA GÄDDNÄS

LITTERÄR HÖGMÄSSA

KULTUR & KRISTEN TRO EKENÄS FÖRSAMLING⁺

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN STIG FERNSTRÖM

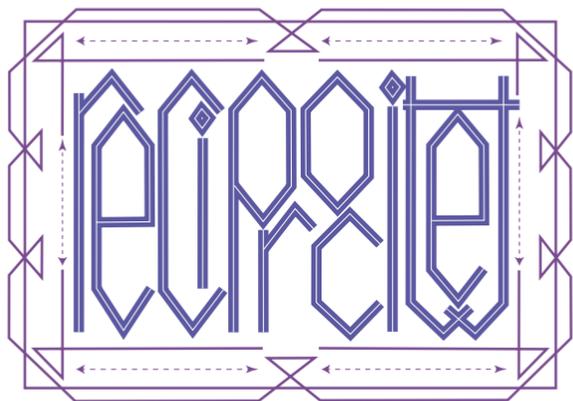

ILLUSTRATION: SOFIE BJÖRKGREN-NÅSE

Att ge och ta emot

ATT GUD har omsorg om sina barn är en erfarenhet som många har gjort i enlighet med Bibelns många löften. Jesus uppmanar oss att inte bekymra oss.

Ändå är det i praktiken svårt att varje gång svårigheterna kommer kunna lita på Guds ingripande.

Aposteln Paulus upplevde att hans trovärdighet stod på spel. Hans många motståndare skydde inga medel när det gällde att motarbeta honom. Men åtminstone skulle ingen kunna påstå att han predikade evangelium mot betalning. Det var visserligen en tradition bland judiska rabbiner att inte försörja sig genom att undervisa i lagen. Men Paulus hänvisar till att Jesus ”har befallt att de som predikar evangeliet skall leva av evangeliet” (1 Kor 9:14). ”Men”, säger han, ”jag har inte utnyttjat en sådan förmån”.

BETYDER DET att han kanske var så förmögen att det inte var nödvändigt?

Nej, inte alls. I dagens text skriver Paulus till sina vänner i Filippi. De hade lyckats upprätta ett så nära förhållande till aposteln att han kunde tänka sig att ta emot ett ekonomiskt stöd just av dem utan att det skulle skada hans goda namn och rykte. I dagens text uttrycker han sin stora glädje över att de troende i Filippi har tänkt på honom och velat bidra till hans omkostnader.

Det finns en djup lärdom i Paulus brev. Han kommer inte med anspråk på ersättning. Det finns inga krav från hans sida. Tvärtom är han nöjd med vad han har, säger han. ”Jag kan leva enkelt och jag kan leva i överflöd” (v.12).

Texten visar oss någonting om den kristna gemenskapen. Inte ens de bästa av församlingar försöker på församlingsplanet genomföra en egendomsgemenskap liksom urförsamlingen i Jerusalem (Apg 2-5). Men enskilda kristna har i alla tider förstätt att deras egendom egentligen tillhör Herren. Vi är bara förvaltare. Ju mera det här klarnar för oss, desto mera blir det en glädje att få hjälpa en medkristen i nöd. Och så börjar vi lära oss att Guds omsorg om våra bröder kanaliseras genom oss.

Det finns exempel både i Bibeln och i den kristna historien – också under de allra senaste tiderna – att Gud kan ta hand om en människas problem på ett övernaturligt sätt. Det visar också dagens gammaltestamentliga text. Men tillbaka till Paulus som fick lära sig glädjen att både ge och ta emot. ”Det har glätt mig mycket i Herren att ni till slut har låtit er omtanke om mig blomma upp” (v.10).

Stig Fernström är pensionerad kyrkoherde från Lukas församling i Helsingfors.

#bönetwitter

”Herre, hjälp mig att kasta alla bekymmer på dig och att lita på din omsorg.”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
1 Kung 17:1, 8-16

ANDRA LÄSNINGEN
Fil. 4:10-14

EVANGELIUM
Luk. 10:38-42

Sextonde söndagen efter pingst. Temat är ”Guds omsorg”.

PSALMFÖRSLAG

510, 360, 364, 384 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

VECKANS PERSON

STIG-OLOF ”STIGA” FERNSTRÖM är betraktelseskribent i Kyrkpressen denna vecka och de tre följande veckorna.

Han har studerat teologi, semitiska språk, assyriologi och klassisk grekiska.

Han var missionär i Senegal åren 1974-1986 och 2000-2001. Han har också jobbat som församlingspräst och kyrkoherde i Lukas församling i Helsingfors.

Numera är han pensionär och finner sin passion i Bibeln. Målet är att bli mer lik Jesus.

KALENDERN 25.9-2.10

DOMPROSTERIET

■ BORGÅ
SÖ 28.9 kl. 10: MÄSSA I KULLO BYKYRKA
Håkan Djupsjöbacka, Helenelund
KL. 12: FAMILJEMÄSSA I DOMKYRKAN
Smeds, Wilén, Tollander, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp, lägerdeltagare, dagklubbsbarn. Kollekt: Finlands Sjomanskyrka r.f.
TO 2.10 KL. 9.30: MÄSSA I TAIZÉ-STIL i Lundagatans kapell, Wilén, Söderström

■ LAPTRÄSK
Församlingsutfärd till Karis: sö 19.10! Start kl. 9.15 från församlingshemmet i Lapträsk. Kl. 12 firas högmässa i S:ta Katarina kyrka, efteråt lunch och guidning på Svartå slott. Hemma igen ca kl. 18. Stina Lindgård är bussvärd. Pris 40€/person, minst 20 deltagare behövs. Anm. senast 3.10 till diakon Sussi, susann.stenberg@evl.fi, tfn 0447229239.
SÖ 28.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Marthomas kyrksöndag, Vi tackar för skörden, Stina Lindgård, Mia Aitokari. Kyrkkaffe efteråt på församlingshemmet.
On 1.10 kl. 9.30-: Vuxen-barngrupp i församlingshemmet, Elin Lindroos
On 1.10 kl. 14.15 och 15.15: Barnklängen övar i församlingshemmet, Karmen Kelk, Elin Lindroos
To 2.10 kl. 18.30: Cantando övar i församlingshemmet, Karmen Kelk.
Samtalsgrupp: för sörjande, gemensam för Lapträsk och Liljendal. Ordnas i Liljendal, Susann Stenberg, Aila Wahlroos. Anmälningar till Susann Stenberg, susann.stenberg@evl.fi, tfn 044 722 9239. Sista anm. dag 2.10.

■ LILJENDAL
Församlingsutfärd till Karis: sö 19.10! Start kl. 9.30 från Mariagården, Liljendal. Kl. 12 firas högmässa i S:ta Katarina kyrka, efteråt lunch och guidning på Svartå slott. Hemma igen ca kl. 18. Stina Lindgård är bussvärd. Pris 40€/person, minst 20 deltagare behövs. Anm. senast 3.10 till diakon Sussi, susann.stenberg@evl.fi, tfn 0447229239.
SÖ 28.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Stina Lindgård, Mia Aitokari
Ti 30.9 kl. 10-12: Vuxen-barngrupp i Mariagården, Gina Nyholm
On 1.10 kl. 10-12 NYTT! : Dagklubb för 3-6 åringar i Mariagården. Ring och anmäl ditt barn. Pyssel, sång, lek, mellanmål. Avgift 10 euro/månad. Gina Nyholm tfn 040 5961149
On 1.10 kl. 18.30-21: Vuxenkören övar i Mariagården, Karmen Kelk. Nya sångare välkomna med.
To 2.10 kl. 9.30-11.30: Café för alla åldrar på Annagården, Andersby. Gina Nyholm
To 2.10 kl. 14-15: Barnkören övar i Mariagården, Karmen Kelk, Gina Nyholm
Samtalsgrupp: för sörjande, i

■ LOVISA
Gudstjänst: sö 28.9 kl 12 i kyrkan, Blom, Tollander
Pensionärerna: ti 30.9 kl 13 i församlingsgården
Ungdomskören: ti 30.9 kl 14:30 i kyrkan
Morgonmässa: ons 1.10 kl 8 i kyrkan, af Hällström
Morgonkaffe: to 2.10 kl 8:30 i Tikva

■ PERNÄ
Café Mikael: fr 26.9 kl. 10-12 i Forsby Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson.
Taizémässa: sö 28.9 kl. 18.00 i kyrkan, Robert Lemberg, Paula Jokinen. Kantor Paula Jokinen avtackas.
Pensionärssamling: on 1.10 kl. 13.00 i Forsby Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson.

■ SIBBO
Sibbo kyrka: Sö kl 12 mässa Katja Korpi, Camilla Wiksten-Rönbacka.
Söndagsskolan: Sö medverkar vid Nickby marknad.
Veckomässa på Linda: To kl 14, Stefan Djupsjöbacka.
Veckomässa på Elsie: Fr kl 10:30, Djupsjöbacka, Lauri Palin.
Kyrkobönderna: Fr kl 18:30, Kyrkoby församl. hem.
KUs lördagssamling: Lö kl 18, Prästgården.
Kungens klubb: Må kl 15:30, Kjell Lönnqvist, Isabella Munck.
Diakonisyförening: Må kl 18:30 hos Barbro Hindsberg, Gesterbyv. 208.

Hjälpedarutbildningen inleds: On kl 16, Prästgården. Lönnqvist, Patrik Frisk.
HELSENGFORS PROSTERI
■ JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 26.9
kl. 10-11.30: Familjefredag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 28.9
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Terho. Fogelberg. Kyrkkaffe.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Andersén, Terho, Almqvist, Enlund. Kammarkören Jubilate. Kyrkkaffe.
Må 29.9
kl. 11-12: Cellverksamhet ”Guds närvaro i vår samvaro” i S:t Jacob. Gertrud Strandén.
kl. 10-11.30: Familjemåndag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 17.45-20: Samtalsgruppen ”Bibel, tro och tvivel” i Hörnan, Högbergsgatan 10. ”Hur ser jag på Gud?” Frågor i anslutning till

Liljendal tillsammans med Lappträsk svenska. Susann Stenberg, Aila Wahlroos. Anmälningar till Susann Stenberg, susann.stenberg@evl.fi, tfn 044 722 9239. Sista anm. dag 2.10.

■ LOVISA
Gudstjänst: sö 28.9 kl 12 i kyrkan, Blom, Tollander
Pensionärerna: ti 30.9 kl 13 i församlingsgården
Ungdomskören: ti 30.9 kl 14:30 i kyrkan
Morgonmässa: ons 1.10 kl 8 i kyrkan, af Hällström
Morgonkaffe: to 2.10 kl 8:30 i Tikva

■ PERNÄ
Café Mikael: fr 26.9 kl. 10-12 i Forsby Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson.
Taizémässa: sö 28.9 kl. 18.00 i kyrkan, Robert Lemberg, Paula Jokinen. Kantor Paula Jokinen avtackas.
Pensionärssamling: on 1.10 kl. 13.00 i Forsby Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson.

■ SIBBO
Sibbo kyrka: Sö kl 12 mässa Katja Korpi, Camilla Wiksten-Rönbacka.
Söndagsskolan: Sö medverkar vid Nickby marknad.
Veckomässa på Linda: To kl 14, Stefan Djupsjöbacka.
Veckomässa på Elsie: Fr kl 10:30, Djupsjöbacka, Lauri Palin.
Kyrkobönderna: Fr kl 18:30, Kyrkoby församl. hem.
KUs lördagssamling: Lö kl 18, Prästgården.
Kungens klubb: Må kl 15:30, Kjell Lönnqvist, Isabella Munck.
Diakonisyförening: Må kl 18:30 hos Barbro Hindsberg, Gesterbyv. 208.

Hjälpedarutbildningen inleds: On kl 16, Prästgården. Lönnqvist, Patrik Frisk.
HELSENGFORS PROSTERI
■ JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 26.9
kl. 10-11.30: Familjefredag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 28.9
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Terho. Fogelberg. Kyrkkaffe.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Andersén, Terho, Almqvist, Enlund. Kammarkören Jubilate. Kyrkkaffe.
Må 29.9
kl. 11-12: Cellverksamhet ”Guds närvaro i vår samvaro” i S:t Jacob. Gertrud Strandén.
kl. 10-11.30: Familjemåndag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 17.45-20: Samtalsgruppen ”Bibel, tro och tvivel” i Hörnan, Högbergsgatan 10. ”Hur ser jag på Gud?” Frågor i anslutning till

■ JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 26.9
kl. 10-11.30: Familjefredag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 28.9
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Terho. Fogelberg. Kyrkkaffe.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Andersén, Terho, Almqvist, Enlund. Kammarkören Jubilate. Kyrkkaffe.
Må 29.9
kl. 11-12: Cellverksamhet ”Guds närvaro i vår samvaro” i S:t Jacob. Gertrud Strandén.
kl. 10-11.30: Familjemåndag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 17.45-20: Samtalsgruppen ”Bibel, tro och tvivel” i Hörnan, Högbergsgatan 10. ”Hur ser jag på Gud?” Frågor i anslutning till

■ PETRUS
www.petrusforsamling.net
fr 26.9:
- **kl. 10 Musiklek:** i Haga, Vespervägen 12 A, 2 vån. För 0-4 åringar med förälder. Ledare Sussi Leskinen.
sö 28.9:
- **kl. 10 Gemensam högmässa:** i Månsas kyrka. Hela församlingens gemensamma högmässa. Lassus,

■ PETRUS
www.petrusforsamling.net
fr 26.9:
- **kl. 10 Musiklek:** i Haga, Vespervägen 12 A, 2 vån. För 0-4 åringar med förälder. Ledare Sussi Leskinen.
sö 28.9:
- **kl. 10 Gemensam högmässa:** i Månsas kyrka. Hela församlingens gemensamma högmässa. Lassus,

boken ”Jesus helt enkelt” av Tom Wright. Kisa Korkman: kisa.korkman@gmail.com, Frände

Ti 30.9
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Julia Tamminen.

kl. 19: Tomasmässa i Johanneskyrkan.

On 1.10
kl. 14-15.30 Diakoniträffen i S:t Jacobs församlingssal. Salenius

kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Almqvist.

Middagsbön: i Johanneskyrkan må-fr kl. 12

Höstutfärd: 9.10.2014. Start från Kiasma kl. 9.30 och retur till samma kl. 18. Under dagen besöker vi Lovisa kyrka och åter lunch i församlingsgården och i Borgå besöker vi domkapitlet, Brunbergs och Gamla stan. Pris 20 € och anmälan senast 3.10 till Karin Salenius, tfn 09 2340 7724 eller karin.salenius@evl.fi.

■ MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3

Lö 27.9 kl. 10 - 10.45: Klapp & klang (9 mån-4 år med vuxen) med Daniela Forsén. Ingen anm.

lö 27.9 kl. 10-12: höstpysel i Matteussalen. Frivillig material- och serveringsavgift. Kom med hela familjen, med en kompis eller på egen hand, oberoende om du är liten eller stor. Församlingens hjälpledare finns på plats för att hjälpa till när det behövs. Ingen anmälan.

Lö 27.9 kl. 12-14.30: Kaffe på plattan. Behöver du en paus och något varmt inombords? Vill du bara tala med någon? Har du frågor som du funderar på? Eller vill du komma med och hjälpa till?

Vi bjuder på gratis kaffe och bulle på gården utanför Matteuskyrkan. Kom och träffa aktiva i Matteus eller kom med och engagera dig. Vi finns till för varandra!

Sö 28.9 ingen högmässa i Matteuskyrkan kl. 12.

Sö 28.9 kl. 18: kvällsmässa, Forsén, Mimi Sundroos, Matteus kyrkokör och Daniela & Staffan medv. Barnpassning och -program. Efteråt kvällste i Matteussalen.

On 1.10 kl. 8.30-9: morgonmässa varje onsdag i Matteuskyrkan, Forsén.

On 1.10 kl. 18: MU-mässa, Matteus Ungdom -mässa. En kort mässa med bönevandring, kyrkfika efteråt.

To 2.10 kl. 13-14.30: Torsdagsträff, Hallvar. En grupp för Dig som vill ha trevlig gemenskap med sång och samtal. Kaffeservering.

■ PETRUS
www.petrusforsamling.net
fr 26.9:

- **kl. 10 Musiklek:** i Haga, Vespervägen 12 A, 2 vån. För 0-4 åringar med förälder. Ledare Sussi Leskinen.

sö 28.9:
- **kl. 10 Gemensam högmässa:** i Månsas kyrka. Hela församlingens gemensamma högmässa. Lassus,

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 26.9 Maria Repo-Rostedt, Helsingfors **Lö** 27.9 8.53 Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok Helga Hund i Paradiset (repris från 2.1.2004) **Må** 29.9 Kaikka Växby, Helsingfors **Ti** 30.9 Catharina Englund, Jakobstad **Ons** 1.10 Monica Heikel-Nyberg, Grankulla **To** 2.10 Lucas Snellman, Vanda.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 26.9 Lucas Snellman, Vanda **Lö** 27.9 17.58 Ett ord inför helgen, Jakobstads kyrka. **Sö** 28.9 Silva Lahti, Helsingfors (repris) **Må** 29.9 Monica Heikel-Nyberg, Grankulla (repris från 16.8.2011) **Ti** 30.9 Martin Fagerudd, Vanda **Ons** 1.10 Sonja Rosbäck, Molpe **To** 2.10 Bibelstudium med Stig-Olof Fernström, Helsingfors.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 28.9 Gudstjänst med Jakobstads svenska metodistförsamling. Predikant: Sarah Tiainen. Mötesledare: Fredrik Wegelius. Textläsare: Maria Sandvik och Matthew Boateng. Vittnesbörd: Carita Mårtens. Kantor: Tobias Elfving. Sång: Sarah Tiainen, Tobias Elfving och Bobby Etiosa Omorgie. Musik: Tobias Elfving, piano, gitarr och Sung Heun Yoo, gitarr. VEGA

HIMLALIV

Han lyfter fram helheten

Boris Salo tycker att vår bibel-användning blivit fixerad vid detaljer istället för vid större helheter. Därför ville han lära sig hela Markusevangeliet utantill, för att läsa upp det i något som kom att bli en över två timmar lång föreställning. Se Himlaliv må 29.9 kl. 18.30 och sö 5.10 kl. 13.50 på Yle Fem.

Björk, Hilli, Ahlberg m.fl. Kyrkkaffe. – **kl. 18 Bibelstudium**: i Malm kyrka. Sandell.

ti 30.9:

– **kl. 10 Musiklek**: i Malm kyrka, Kommunvägen 1. För 0-4 åringar med förälder. Ledare Sussi Leskinen.

– **kl. 13 Dagscafé**: i Månas kyrka. Kaffe, dopp, andakt, program och samtal.

– **kl. 17 Petrus barnkör**: i Munkshöjdens församling. Välkomna alla barn från 5 år uppåt! Ledare Liisa Ahlberg, tel. 050 522 96 90.

– **kl. 18 Vuxenväg till tro**: i Hagasalen, Vespervägen 12 A. Vuxenväg till tro – eller Vuxenkatekumenatet vänder sig till vuxna som vill ta reda på mer om den kristna tron med start i sina egna frågor. Mer info ger ledaren Maria Sten, maria.sten@evl.fi, tel. 040 703 03 44.

– **kl. 19 Förbön och tack**: Munkshöjdens kyrka, Raumovägen 3. Pekka Reinikainen, Sjöman, Ahlberg. Barnpassning. Kyrkdörrarna öppnas kl. 18.30.

on 1.10:

– **kl. 13.30 Bibel-eftermiddag**: i Hagasalen, Vespervägen 12 A. Stig-Olof Fernström undervisar. Dessutom dricker vi kaffe, ber, sjunger och handarbetar med egna handarbeten.

to 2.10:

– **kl. 10 Babyrytmik**: Hagasalen, Vespervägen 12 A. För 0-1-åringar. Ledare Liisa Ahlberg. Välkommen!
– **kl. 10 Musiklek**: i Munkshöjdens, Björneborgsvägen 1. För 0-4 åringar med förälder. Ledare Sussi Leskinen.

Helsingfors Prosteri

Tomasmässan: Höstens första Tomasmässa firas tisdag 30.9 kl. 19.00 i Johanneskyrkan.

Svenska Tomasmässan firas i fortsättningen i samarbete med Johannes församling och församlingens tisdagsmässor i Johanneskyrkan. Tisdagsmässan firas som Tomasmässa 30.9, 28.10 och 25.11. Möjlighet till bikt varje gång kl. 18.30 samt testund efteråt.

Stillhet i vardagen...

... Ignatiansk vardagsretreat startar med början torsdagen den 2.10.2014, kl. 17-19. Vi samlas i kapellet i Församlingarnas hus i Helsingfors åtta torsdagar under hösten. Anmälningar tas emot av Kristina Jansson-Saarela, som leder gruppen och svarar på frågor. Tfn 09 2340 2540. Adressen är Tredje linjen 22, Helsingfors. "Tystnadens träd ger fredens frukter". Arabiskt ordspråk. Arr. Gemensamt församlingsarbete/Kyrkan i Helsingfors **Församlingsvalet 2014**: har temat "Tro på det goda". Kandidat-

uppställningen avslutades 15.9. Förhandsröstningen äger rum 27-31.10. Valdagen är söndag 9.11. dvs. på fars dag.

Frälsningsarmén är värd för Keswick 2014: som går av stapeln i Templet på Nylandsgatan 40 i Helsingfors 9-11.10 (Torsdag och fredag kl.18 samt lördag kl.17). Temat är "Det viktigaste först" och huvudtalare är Jonathan Lamb (Keswick England).

Församlingarnas samtalstjänst: dejurerer på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen http://evl.fi/natjour Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

KAMPENS KAPELL: är öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18.

Deutsche Gemeinde

So 28.9. 11 Uhr: Gottesdienst (Panzig)

Mellersta Nylands Prosteri

Esbo

Högmässor: Lö 27.9 Olars kyrka, finska sidan, kl. 14. Konfirmation av Mataskär 4 -skriftskolan, Ertman, Ahlbeck, Bengts. Sö 28.9. Esbo domkyrka kl. 12.15 konfirmation av Mataskär 5-skriftskolan. von Martens, Ahlbeck, Dannholm, Bengts. Karabacka kapell kl. 10 mässa med små och stora. Ertman, Bengts. Kyrkkaffe och kyrksaft. **Konsert**: Olars kyrka sö 28.9. kl. 19-20. Grankulla kammarkör och Grankulla orkester.

Rishjälp eller krishjälp? Hur ska vi ha det i församlingen i framtiden? Valdebatt inför församlingsvalet: Sockenstugan, Kyrkbacksv. 2 vid Esbo domkyrka, to 2.10 kl. 18. Kaffeservering 18-18.30, därefter debatt och diskussion med församlingsvalskandidaterna under ledning av redaktör Jan-Erik Andelin. Kom med och känn kandidaterna på pulsen!

Skriftskolan 2015: Ett infobrev postas vecka 40 till alla församlingsmedlemmar födda år 2000. Från v. 40 finns samma info på www.esboforsamlingar.fi/skriftskola. Föräldrainformation: Olars kyrka, svenska sidan, on 1.10 kl. 18.30-19.30. Präster och ungdomsledare från Esbo svenska församling berättar om skriftskolan 2015.

Lördagskaffe för vuxna utvecklingshämmande: Karabacka kapell

lö 27.9 kl. 15-16.30: Mer info: Synnöve Heikkinen, 040 547 1856. **Pensionärskrets**: Köklax kapell ti 30.9 kl. 13-15.

Dagar med Frälsarkransen: Mataskär fre 17.10 kl. 17 – sö 19.10 ca kl. 14. Ledare Gunborg Lindqvist. Stillhet och meditation i vacker natur, god mat, trevliga människor. Anmälning senast 3.10, 050 432 7526, ann-christin.lintula@evl.fi. Meddela specialdiet. Pris 30 €, räkningen skickas hem. Ta med lakan, bekväma kläder och skor, utekläder för promenader, inneskor/tossor. Om du har en Frälsarkrans – ta med den, annars får du en på Mataskär.

Skriftskolan 2015: Ett informationsbrev sänds vecka 40 per post till alla församlingsmedlemmar som är födda år 2000. Från v. 40 finns samma info på www.esboforsamlingar.fi/skriftskola. Föräldrainformation: Olars kyrka, svenska sidan, on 1.10 kl. 18.30-19.30. Präster och ungdomsledare från Esbo svenska församling berättar om skriftskolan.

Diakonilunch: Olars kyrka, svenska sidan, varje ti kl. 12-14. Lunch 5 €, andakt, kaffe med tilltugg. **Handarbetsgruppen**: Vita huset, Prästgårdsgr. 1, varje ti kl. 16-19.

Grankulla

To 25.9 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre brasrummet, Arla Nykvist.

Kl. 19-21 Facebook-mottagning: Marlen Talus-Puzesh. **Sö 28.9 kl.12 Högmässa**: Ulrik Sandell, Anne Hätönen, Grankulla Marthorna medverkar. Kaffeservering i övre salen.

Kl. 18 Med flygelns vingar: Konserter i Grankulla kyrka, Marita Viitasalo, piano.

Frivillig programavgift 10 € till förmån för Kyrkans Utlandshjälp.

Ti 30.9 kl. 9.30 Familjelytan: i Sebastos.

Kl. 10- 11 Diakonimottagning: och brötdelning.

Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i Sebastos.

Kl. 18 Damkören Grazia: i övre salen, Anne Hätönen.

On 1.10 kl. 13.30 Kyrkosyfoeringen: i övre brasrummet.

Kl 18.30 Onsdagsbön: i kyrkan, Kjell Granlund, Ulrik Sandell.

To 2.10 kl. 18.30 Bibelkväll: i Sebastos, Carola Tonberg-Skogström.

Kl. 19-21 Facebook-mottagning: Marlen Talus-Puzesh.

Fr-Sö 17-19.10 Församlingsretreat: på retreatgården Snoan i Lappvik, Hangö. Retreatledare Elsa Tenhonen. Pris för retreaten 70 €. Anmälningar till pastorskansliet (09) 5123 722.

KYRKSLÄTT Skriftskolan 2015: anmälningstid t.o.m. 26.9. Info: anna.laasio@evl.fi, tfn 050 376 1487.

Höstlovet dagläger för elever i åk 1-4: 16-17.10 kl.9-15 på Lyan, Prästgårdsbacken 9. Anmälningar senast den 6.10, begränsat antal platser. Info: jenny.akerlund@evl.fi, tel. 050 376 1488

Slöjdguppen för vuxna: lö 27.9 kl. 13 Sjöskola skola, Sjöskullavägen 285. Biltransport kl. 12 från församlingens centrum parkeringsplats. **Högmässa**: sö 28.9 kl.12 i Kyrkslätt kyrka. Monica Heikel-Nyberg, Susann Joki. **Talko på Prästgården**: må 29.9

kl. 13.00. Ta med arbetshandskar, sekator och andra lämpliga arbetsredskap för att beskära syrenhäcken. Egen vattenflaska med. Samling vid Prästgården.

Seniorgruppen – samtalsgrupp för män: måndag 29.9 kl. 13.30-15 på Mikaelgården, Doktorsstigen 5. Info: Carola Lupander tel. 050 376 1489.

Sång och bön: må 29.9 kl. 18.30 i Koret i Kyrkslätt kyrka. **Kontaktgruppen**: tisdag 30.9 kl. 14-15 i Servicehuset aula. Vi sjunger, samtalar och handarbetar. Info: Gun Pettersson tel. 0500 462 243

Öppet Hus på Hörnan för ungdomar och övriga intresserade: ti 30.9 kl. 15-19, Sockenstugustigen 3.

Tovnings- och litteraturgruppen: ti 30.9 kl. 17-19.30 i Oasen. **Familjegudstjänst för hela familjen**: sö 5.10 kl. 11 i Masaby kyrka. Därefter lunch.

Dagklubben i Masaby: Några lediga platser kvar! Info: jenny.akerlund@evl.fi, tel. 050 376 1488.

Föräldrabarngrupp: tisdagar kl. 9.30-11.30 i Lyan (ingång från baksidan), Prästgårdsbacken 5.

Föräldrabarngrupp: torsdagar kl. 9.30-11.30 på Stor-Raula, Evit-skogsvägen 150.

Diakonilunch för mindre bemedlade: måndagar och torsdagar kl. 11.30-12.30 i församlingens hemmet.

Morgongröt för mindre bemedlade: fredagar kl. 9-10 i Veikkola församlingshem och Masaby kyrka.

Kyrkoherdeämber öppet måfre kl. 9-15, tel. (09) 8050 8292: www.kyrkslattsvenska.fi:

TAMMERFORS Sö 28.9: Högmässa kl 10.30 i SvH, Kim Rantala, Paula Sirén och Kaisu Hynninen, musik av Ivaldi

Ti 30.9: Mammor, pappor o barn, kl 10 SvG

Ti 30.9: Tisdagsklubben SvG kl 13-14.30 och kl 14.30-15.30

Ons 1.10: Diakonikretsen kl 13 SvH, "Arbetslivet förr och nu", Anu-Maria Laitinen

Ons 1.10: Skriba för vuxna kl 18, Vi söker svar på livsfrågor och begrunder Guds ords många synvinklar tillsammans med kyrkoherden. Välkommen!

VANDA Högmässa: sö 28.9 kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars. K. Andersson, A. Ekberg.

Konfirmanderna medverkar. **Högmässa**: sö 28.9 kl. 12 i S:t Martins kapell. K. Andersson, A. Ekberg.

Familjecafé: i samarbete med Folkhälsan må 29.9 kl. 9.30-12 i Martinristi församlingscentrum. **Sjökogkretsen**: samlas ti 30.9 kl. 13 hos Ragnhild Åstrand.

ViAnda-kören: övar ons 1.10 kl. 12-14 på Helsinggård, Konungsvägen 2. Vår nya kantor Anders Ekberg har tillträtt som dirigent för ViAnda-kören. Kören tar gärna emot nya medlemmar.

Ungdomskväll: ons 1.10 kl. 18 i Bagarstugan, Kurirvägen 1. **Barnens kyrkostund**: to 2.10 kl. 9.30 i dagklubbstrymmet i Brännmalmen, Kornvägen 10.

Familjemässa: sö 5.10 kl. 10 (obs! tiden) i S:t Martins kapell. A. Paa-vola, A. Blomqvist, H. Yliavaara, H.Forsstén, U. Laxström. En gudstjänst med mycket sång och musik för hela familjen. Efteråt finns det möjlighet att delta i

lunchen och evenemanget som Vantaankosken srk ordnar. **Höstlovet**: Församlingen ordnar ett dagsläger 16-17.10, kl. 8.30 - 16.30, för barn i åk 1-6 i Bagarstugan, Kurirvägen 1. Vi leker, sjunger, pysslar och äter tillsammans. Lägre kostar 25 euro, utfärd till äventyrsbadet Caribia ingår i priset.

Utfärd till äventyrsbadet Caribia: i Åbo fre 17.10. Start från parkeringen vid Helsing kyrka S:t Lars kl. 9. Pris: inträde till Caribia + ev. lunch. Barnen behöver ha en vuxen med sig. Anmälningar till lägret och utfärden senast 1.10, alexandra.blomqvist@evl.fi eller 050-5668266.

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV Sö. 28.9 kl. 10: gudstjänst, Staffan Söderlund, Sofia Lindroos.

On. 1.10 kl. 13.30: Pensionärsträff i församlingens hemmet. Vi ser Staffans film från församlingsutfärd. Ring Manne vid behov av skjuts!

EKENÄS Högmässa: sö 28.9 kl. 10 i Ekenäs kyrka, M Cleve, N.Burgmann. **Se hela annonsen i VN samt på www.ekenasforsamling.fi**

INGÅ Sö 28.9 kl 10, 16. sön. e. pingst: högmässa i Ingå kyrka. Hellsten, Gustafsson Burgmann. Efter mässan planeringsträff för textläsare och kyrkvårdar i kyrkan.

Nya textläsare och kyrkvårdar är välkomna med!
Må 29.9 kl 18.30: bibelgruppen i Prästgården. Hellsten.

To 2.10 kl 9.30: familjecafé i församlingens hemmet. Källarvåning.

To 2.10 kl 14.00: församlingsträff i församlingens hemmet. Lindström.

Verksamhet på finska Ke 1.10 klo 18: raamattupiiri Bläckhornetissa.

KARIS Pensionärskörens övningar: To 25.9 kl. 15.30 börjar i församlingens hemmet.

Gemenskap över gränserna: To 25.9 kl. 19 med förbön och lovsång i S:ta Katarina kyrka.

Gudstjänst: Sö 28.9 kl. 12 i S:ta Katarina kyrka.

Högmässa: Sö 28.9 kl. 18 Högmässa i Svartå kyrka. Kyrktaxi från periferin. Lämna din beställning till pastorskansliet tfn 019 279 3000, senast torsdag 25.9 kl. 14.

Tisdagens mission: Ti 30.9 kl. 13-15 i församlingens hemmet. Nedre våning.

Onsdagsträff: On 1.10 kl. 13-15 i församlingens hemmet. Program, servering, andakt o. lotteri.

Andakt: To 2.10 kl. 14.30 i servicehuset.

Torsdagar: lunch kl. 11.30-12.30 varefter kaffehörna i församlingens hemmet. Nedre våning.

SNAPPERTUNA to 25.9 kl 18-20: ungdomskväll i Langansböle

to 25.9 kl 19: övar kören i prästgården

sö 28.9 kl 12: gudstjänst med Tom Bergman och Niels Burgmann

on 1.10 kl 9.30-11: familjecafé i Langansböle

TENALA Sö. 28.9 kl. 12, (Obs tiden): Högmässa, Staffan Söderlund,

Sofia Lindroos. Äldres dag. Efter gudstjänsten bjuder Prästkulla marthakrets på mat i församlingens hemmet. Kyrkskjutsar. Vid behov av skjuts: Ring kansliet eller diakonen Sonja!

Lö. den 25.10 kl. 18 sjunger vi "Min önskesång": i Tenala kyrka. Alla önskemål skall lämnas in senast den 2.10! Ring eller skicka till kansliet!

ESBO STIFT

LOJO Veckoverksamhet i Virkby kyrka och i Lojo: (Virkby kyrka, Virkbyvägen 1, 08700 Lojo)

Dagklubb: för 3-5 åringar i Virkby kyrka. Tisdagar och torsdagar kl. 9.00 - 12.00.

Familjeklubb: i Virkby kyrka. Onsdagar kl. 9.00 - 11.30.

Juniorklubb: i Virkby kyrkas källare på måndagar kl.13.15-15.00 för 3-4 klassister.

Ungdomskvällar: i Virkby kyrkas källare på torsdagar kl.18.00-20.00.

Kör i församlingen: Kören övar i Virkby kyrka på måndagar kl.18.20-19.50 i ledning av Katja Wiklund.

Handarbetscafé: börjar i Virkby kyrkas källare. Tisdagar kl.18.00-20.00.

Juniorklubb: i Lindkulla, Karstunraitti 4, på måndagar kl.14.00-16.00 för åk 3-6.

Familjeklubb: i Lindkulla, Karstunraitti 4, på fredagar kl.9-11.30.

Sö 28.9. kl. 13: Gudstjänst i Lojo kyrka. Kuismannen och Saario. Kyrkvård Birgitta Piippo. Kyrktaxi.

Vid behov av kyrktaxi eller taxi till svenska kretsen: kontakta chauffören Marko Kytölä tel 040 546 5549 senast dagen innan. Taxin kostar 5,00€ tur och retur.

REGION 2

ÄBOLANDS PROSTERI

VÄSTÄBOLAND Pargas församlingsdistrikt: Sö 28.9. kl 10: Högmässa i kyrkan, Grönqvist, Ollila.

On 1.10. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Grönqvist, Lehtonen.

Nagu kapellförsamling: Sö 28.9. kl 11: Psalmsgudstjänst i kyrkan med Birgitta Sarelin och övriga frivilliga - kl 18: Konsert i kyrkan "Orgelbyggaren" - 20 år sedan Estonia-olyckan, i samarbete med Multiculti r.f., insamling till förmån för sjöräddningen.

Korpo kapellförsamling: Sö 28.9. kl 11: Finskspråkig högmässa i Korpo kyrka, Killström, Granlund. - kl 15: Orgelkonsert i Korpo kyrka med anledning av att 20 år förflutit sedan Estonia-olyckan, i samarbete med Multiculti r.f., insamling till förmån för sjöräddningen.

Houtskär kapellförsamling: Sö 28.9. kl 11: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.

Injö kapellförsamling: Sö 28.9. kl 13: Gudstjänst i Aftonro, Vuola.

ÅBO tor 25.9: kl.9:30-11 Familjecafé i Aurelia (2 vån.) kl.18:30 Åbo Svenska Kyrkokörs övning i Aurelia (3 vån.)

sö 28.9. kl.12 Högmässa i Domkyrkan. Bäck (pred), Ohman (lit). Ungdomar medverkar. Kyrkkaffe efter högmässan. **må 29.9**: kl.14 Missionskretsen i Aurelia (3 vån.)

tis 30.9: kl.18 Tyst meditation i Aurelia (1 vån.) **ons 1.10**: kl.13 Café Orchidé i Aurelia (1 vån.). Malena Björkgren "En resa jag gjort".

Kurs i Läkande Förbön

Pörkenäs lägergård 17-19.10 2014

Undervisning, bön i grupp, gemenskap. Ledare: Tomas Portin med ett team av HgK-medlemmar. Anmäl senast 10 oktober till Ing-Maj Melin, 0503269246 / ingmajmelin@gmail.com eller Allan Melin 0500191609. Avgift 150€/person. Arr. **Helhet genom Kristus** i samarbete med SFV Bildning. (Svenska Studiecetralen)

TV-GUDSTJÄNST

Templet återinvigdes

Frälsningsarméns äldsta gudstjänstlokal, Templet i Helsingfors, återinvigdes den 7.9 efter en lång renovering.

I festgudstjänsten predikade **Eva Kleman** och **Johnny Kleman** var mötesledare. Templets hornmusikkår medverkade.

YleFem söndagen den 28.9 kl 14.06.

Därefter på arenan.yle.fi i 30 dagar.

Repris YleFem onsdagen den 1.10 kl 15.25.

kl.18 Veckomässa, Aurelia (1 vän.), Mulo. Åbo Svenska Kyrkokör medverkar.
tor 2.10: kl.18.30 Åbo Svenska Kyrkokörs övning i Aurelia (3 vän.)

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

28.9 Sextonde söndagen efter pingst: Högmässa kl 12.00

Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan

Retreat:

på Lemböte lägergård 24-26 oktober 2014.

Kyrkoherde Kent Danielsson är retreatledare. Anmälan till diakoniarbetare

Berit Paulsson, 0457-3435148, senast 6.10.2014. Varmt välkomna!

JOMALA

sön 28.9 kl. 11.00: Gudstjänst K Daniels-

son. Inskrivning av konfirmander efteråt.

mån 29.9 kl. 13.00-19.00: Pysseldag

kl. 18.00: Klapp&Klang i kyrkan

MARIEHAMN

28.09 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M

W, J. D.

02.10 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans.

Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet.

Pris 5€.

Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 28.9 kl. 11.00: Högmässa i

Sunds kyrka. Juanita Fagerholm-Urch,

Andreas Karlsson.

http://sund-wardoforsamling.fi/

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

To 25/9 19.00: Kyrkokörsövning i För-

samlingshemmet. Övningar som regel

varje torsdag. Nya sångare välkomna

med!

Fre 26/9 19.00: Karasamling i Försam-

lingshemmet. Gäst: Esko Våg.

Lö 27/9 14.00: Pysselcafé i Försam-

lingshemmet.

Sö 28/9 11.00: Gudstjänst i Kyrkan,

Guy Kronqvist, Deseré Granholm m.fl.

Skriftskolinnskrivning. Ungdomar som är

födda år 2000 eller tidigare och vill gå i

skriftskola inbjuds med sina föräldrar.

Sö 28/9 11.00: Söndagskolas ter-

minstart i Församlingshemmet.

Ti 30/9 13.00: Taklax missionssyfföre-

ning i Böhnehuset.

Ti 30/9 18.00: Kyrkans barntime i

Taklax böhnehuset.

Ti 30/9 19.00: Träffpunkt i Taklax bö-

nehus.

On 1/10 18.00: Konsert med Torkel Selin

och Karl-Erik Svensson i Korsnäs kyrka.

Fritt inträde, kollekt.

To 2/10 13.00: Solglimten i Församling-

shemmet.

To 2/10 19.00: Kyrkokörsövning i För-

samlingshemmet.

Fre 3/10 18.30: Fredagscafé för kvinnor,

gäst: Ebba-Stina Beukelman.

KRISTINESTAD

kristinestadsvenskaforsamling.fi

Gudstjänst: sö 28.9 kl 10 i L:fjärds

kyrka, Eklöf, Martikainen. Kl 18 i Sideby

kyrka, Eklöf, Nilsson, Glädjedropparna,

kyrkkaffe

Söndagskola: sö 28.9 kl 12 i K:stads

förs.hem. Kl 15 i L:fjärds förs.hem

Möte: sö 28.9 kl 18 i Dagsmark böhnehus,

J Martikainen

Restgarnscafé: må 29.9 kl 18 "Värma

varandra" i L:fjärds förs.hem

Bibelstudium: ti 30.9 kl 19 i K:stads

förs.hem

Kyrkokörerna övar: to 2.10 kl 19 i

K:stads- och L:fjärds förs.hem

Församlingssafton: lö 4.10 kl 19 i L:fjärds

förs.hem, Daniel Norrback m.fl.

NÄRPES

www.narpeforsamling.fi

Närpes

Lö 27.9 kl 18: Samling vid Luthergården.

Tobias Wallin, Bo o. Gunvor Skogman,

Edvin Bernas m.fl.

Lö 27.9 kl 18: Kvällsmusik i S:ta Maria

kyrka, Sam Lindén

Sö 28.9 kl 12: Gudstjänst, Jakobsson,

Lindén, Legato-elever

Sö 28.9 kl 18: Förbön o lovsång i kyrkan,

K-E Nordin, A Jakobsson, G-B Bäck

Må 29.9 kl 13: Symöte på Luthergården

Må 29.9 kl 18.30: Ny sorgegrupp star-

tar i församlingshemmet. G.Lassus,

M.Wallin

To 2.10 kl 15.45-16.30: Glad Ton startar i

Luthergården, Lidman

To 2.10 kl 18.30: Tacksamling efter

SLEF:s årsfest 2014 på församlingshem-

met, Göran Stenlund, Lövdahl

Övermark

To 25.9 kl 19: Kyrkokören börjar höstens

övningar i församlingshemmet, Dina

Wikstedt

Sö 28.9 kl 10: Gudstjänst, Jakobsson,

Wikstedt

Må 29.9 kl 13: Symöte i församlingshem-

met, Lassus

Fr 3.10 kl 13: Pensionärsamling i för-

samlingshemmet, dagens gäst Gustav

Skuthålla. Lassus,

Wikstedt, Bäck

Pörtom

Lö 27.9 kl 16: Lastning av Varbla lastbi-

len. Frivilliga välkomna. Servering

Sö 28.9 kl 14: Suom. messu, Sundqvist,

Lindén, S:ta Marian kuoro

On 1.10 kl 16.15 - 17: Sångfågarna, för-

samlingshemmet, Lidman

To 2.10 kl 12: Pensionärskören övar

To 2.10 kl 13: Pensionärsamling i

församlingshemmet. Intervju med en

missionärsanhörig, Pensionärskören,

Lotteri. Sundqvist, Bäck, Lidman.

To 2.10 kl 19-20.30: Pörtom kyrkokör

startar i församlingshemmet, Lidman

Övriga

Lö 27.9 kl 19: Höstmöte i Frönäs. Jimmy

Österbacka, Samuel Erikson

Må 29.9 kl 13: Symöte i Rangsbys by-

kyrka. Wallin

Må 29.9 kl 14: Handarbetsgruppen

startar i Öster-Yttermark böhnehus. Nya

välkomna med

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

To kl 18: Hjälpredarskolning i Ladan,

Petalax

Lö kl 10: Skriftskola i Ladan, Petalax

Sö kl 14: Gudstjänst, Björklund, Brunell.

Må kl 10: Föräldra-barn i församlingshem-

met.

Må kl 13: Minior i församlingshemmet.

Må kl 15: Junior i församlingshemmet.

Ti kl 13: Missionssyfföreningen samlas i

församlingshemmet

On kl 18: Kyrkokören övar i församlingshem-

met.

KORSHOLM

Gudstjänst: kl 10 i kyrkan, Leif Snellman

och Susanne Westerlund.

Familjegudstjänst: kl 12 i Smedsby för-

samlingsgård med dagklubben och lilla

barnkören. Leif Snellman och Ann-Christi-

ne Nordqvist-Källström.

Morgonfrukost för kvinnor: hösten 2014,

Dolce Donna. 11.10. kl. 9:30-11:30 Smedsby

församlingsgård. Tema " Sång och musik".

Kantor Ann-Christine Nordqvist-Källström

m.fl. Förhandsanmälan senast fyra dagar

innan frukosten till Febe Westerlund tel.

044 322 6707 eller pastorskansliet tel. 06-

356 0500. Frukosten 5 €.

KVEVLAX

Karakaffe: börjar igen på torsdag med

utfärd till Homlax träsk (med väder-

reservation), start kl 9.15 från ds. Stövlar

på!

Höstmässa: fr kl 10-15 utanför Holms

o Kvevlax till förmån för missionen.

Försäljning av grönsaker, rotfrukter

hembakt, gurksallad, lotter m.m. Gåvor

mottagas med tacksamhet to 25.9 kl

18-19.30 i ds eller direkt till försäljnings-

bordet. Arr: Missionskommittén i Kvevlax

församling. Välkommet!

Tjejgrupp för högstadieskolor: fr kl

16.30-18 i Fyren.

Öppet hus för tonåringar: fr kl 18-21

i Fyren.

Gudstjänst: skördetacksägelse sö kl 10,

Östman, Andrén, kyrkokören, efteråt

kyrkkaffe på kyrktorget.

Söndagskolan i Kuni: börjar sö kl

10.30-11.30.

Sångkväll: i Petsmo böhnehus sö kl 18.

Medverkande Henrik Östman, Rodney

Andrén, Estrid Hjorth, Håkan Fant. Kol-

lekt till Hoppets stjärna. Servering. Alla

välkomna!

Ekumenisk bön: må kl 9 i Krubban.

Bön för bygden: må kl 19 i Betesda.

Junior: för åk 3-4 ti kl 13.15-15.30 i ds.

Symöte: on kl 18 i ds.

Barnkören övar: to 2.10 kl 18 i fh.

Kyrkokören övar: to 2.10 kl 19 i fh.

Myskören övar: to 2.10 kl 20.30 i fh.

MALAX

Gudstjänst: sö 28.9 kl 10 i kyrkan. Norr-

back, Katri Lax.

Bön för alla: sö 28.9 kl 17 i KH. Serve-

ring, barnpassning.

Karacafé: ti 30.9 kl 10 i Socken. Arr. Äld-

rerådet o Folkhälsan i Malax.

Träffpunkt Socken: Onsdagar kl 10-14

aktiviteter och samvaro för dagliga,

soppa och kaffe till självkostnadspris.

Loppis.

Trallarna: startar to 2.10 kl 17.45-18.30 i

KH. Kaffe/saft kl 18.30.

Kyrkokören: startar to 2.10 kl 19-20.30 i

KH. Kaffe/saft från kl 18.30.

Skriftskolan: startar lö 4.10 kl 17 i KH,

för ungdomar födda 2000 eller tidigare.

Efteråt ungdomsmässa i kyrkan.

PETALAX

Gudstjänst: sö 28.9 kl 11 Björklund, Bru-

nell, kyrkkaffe

REPLIT

Vi över 60: idag to kl 13 i Replit

förshem, gäst Sture Enberg, M-L Örn, M

Wargh, servgr S Vallgrund.

Högmässa: i Replit sö kl 10, Kaski, Sten.

Gudstjänst: i Björkö sö kl 12.30, Kaski,

Sten.

Väntjärsten: må 29.9, kl 17 i Replit försh,

Du som vill vara med ring M-L Örn tel

044-3520156.

Diakonisyfföreningen: startar höstens

verksamhet ti 30.9, kl

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Önskas hyra: två i Helsingfors, lämplig för kompisoende. Gärna på Petrus församlings område men allt beaktas. Ring 0503044266

20-årig fysioterapeutstuderande, rökfri konstakare söker bostad i Helsingfors. 050 3647583

Långvarig hyresbostad i Helsingfors sökes av ansvarsfull, 23-årig ekonomistuderande. Rökfri, djurfri. Kontakta Joakim Nyström, Tel: +358 505 260694

Hyres etta/kompistvåa sökes H.fors. Skotsam rökfri manlig Hanken studerande. Brådsakande. Kontakt 0504925011.

Religionsvetenskap-studerande vid ÅA söker bostad i centrala Åbo. Rök- och husdjursfri Tel.0505689817 / Sofia

KÖPES

Ung man söker sitt första hem. Etta eller två i Borgå. Gör inget om den är i dåligt skick. Ring och erbjud Andreas 0405265329

DIVERSE

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö. Tel. 050 590 3780, mån-tors 9-12.

Förmånligt seniorboende med helpension för Herrar på stiftelsen Fridhäll i Kottby, Helsingfors. Lägenheterna är ca 30 m². Fridfullt område med bra kommunikationer. Förfrågningar per Tfn. 09-777 12 213. Vardagar 9-12.

"Reservmormor". Österbottensk familj i södra Helsingfors söker trevlig pensionär som barnvakt 1-2 em/v för 4- och 2-åring. Hanna 0505698289.

PÅ GÅNG

Sänd julglädje hemifrån till sjöfararna!

I 139 år har Finlands Sjömanskyrka förmedlat julgövor till "okända sjöfarare". Denna tradition består alltså. Sjömanskyrkans arbetscenter i vårt lands kuststäder samt i Holland, Belgien, Storbritannien, Grekland och Tyskland förmedlar julstämning hemifrån till dem som firar jul till sjöss.

Om du vill skicka julpaket till sjöfararna är det dags att börja fundera över paketets innehåll. Paketet bör sändas till Sjömanskyrkan i Nordsjö, Proviangatan 4, 00980 Helsingfors (eller till närmaste sjömanskyrka) senast 31 oktober.

I stället för att skicka paket kan man ge gåvan i pengar. För pengarna som samlas in gör Sjömanskyrkan julpaket till sjöfararna. Priset för ett paket är 15 euro och penninggåvan kan sättas in på Sjömanskyrkans konto: Nordea FI91 1745 3000 0222 79 NDEAFIHH. Uppge referensnummer 3052 eller skriv "julgåva till sjöfarare" i meddelandefältet.

Mer information om julinsamlingen finns på www.merimieskirkko.fi.

Nu reser vi tillsammans!

3 veckor i Almuñécar, Spanien 1-21.11

Julmarknad i romantiska Rudesheim 4-7.12

Florida och Karibien-kryssning 10-22.3.2015

Vår nya broschyr för senhösten, vintern och våren utkommer snart!

Se mer info på vår hemsida!

Vasa 020 7434 520
Närpes 020 7434 530
Nykarleby 020 7815 360

www.istravel.fi

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN
FÖRSAMLING

MÅLNING & TAPETSERING

- Inom- och utomhusmålning
- Högtrycksmålning med spruta
- Tapetsering
- Möbelmålning
- Kakelläggning
- Diverse golvarbeten & Reparationer
- Blåstringsarbeten - allt från stora till mindre projekt med fuktblästerutrustning
- Uthyrning av skyliftar till förmånliga priser

Österbottens Blästring
OBB-MÅLERI

Tel. 050-3221535 Patrik • patrikteir@hotmail.com

Årets stora
Julkonsert 2014

PÅ KOMMANDE !!

SE NERTILL, KÖP DIN BILJETT I TID !!

Biljetter: Studio Ticket, NetTicket, Luckorna, Karelia, Alandica

20.11 Borgå, Grand kl.19.00	2.12 Harrström, Uf lokalen kl.19.00
21.11 Ekenäs, Kyrkan kl.19.00	3.12 Pörtom, Uf lokalen kl.19.00
22.11 Hangö, Stadshuset kl.18.00	5.12 Nykarleby, Stjärnhallen kl.19.00
23.11 Mariehamn, Alandica kl.19.00	6.12 Jakobstad, Schaumans. kl.15.00
24.11 Liljendal, Liljendalgården kl.19.00	7.12 Kronoby, Samlingshuset kl.14.00
25.11 Grankulla, Nya Paviljongen kl.19.00	7.12 Bennäs, Andersénsalen kl.19.00
26.11 Pargas, Teatern kl.19.00	8.12 Terjärv, Skolan kl.19.00
27.11 Kimito, Villa Lande kl.19.00	9.12 Nagu, Kyrkan kl.19.00
28.11 Vörå, Björns Matstudio kl.18.00	10.12 Sibbo, Topeliussalen kl.19.00
29.11 Vörå, Björns Matstudio kl.18.00	11.12 Ingå, Hembydsgården kl.19.00
30.11 Smedsby, Kulturhuset kl.19.00	12.12 Björneborg, Kyrkan kl.17.30
1.12 Närpes, Hendrikssonssalen kl.19.00	Se närmare dagspressen.

SANNA
NIELSEN

Svenska
Melodifestivalvinnaren

INKAST KAJ HEDMAN

Ett hemligt tecken

JAG HAR aldrig så länge jag kommer ihåg upplevt en så varm och het sommar som i år och den upplevelsen är jag inte ensam om.

Ännu i början och mitten av september kunde man promenera ute i solskenet iklädd endast jeans och t-skjorta, samt förundrad betrakta de fortfarande grönskande löven och den ljusblå himlen, utan den melankoli som hör till höstens dagar.

Men en dag kommer regnet och stormen, det blir mörkt i knutarna, kylan tränger sig in, och grannarna tänder lyktor för att skrämma i väg det djupa mörkret som tränger sig på.

JAG HAR nyss läst Lars Huldéns fina, nya diktsamling *Kroppen sig framåt böjer*, där han beskriver åldrande, avtagande krafter, och tankar om döden. Med varsam ironi och realism vägleder han läsaren genom snåriga skogar medan han blickar tillbaka på ett rikt liv, som också varit fyllt av många frågor.

När åldrandet, skymningen, de mörkare stigar och vägarna börjar komma emot, kommer frågorna och rädslan för framtiden.

Utan tro, hopp och kärlek skulle knappast någon människa orka ta sig igenom.

MIN KINESISKA e-post- och Skype-vän har som motto på sitt konto: "No Fear", åtföljt av en smiley. Ingen rädsla!

Ylva Eggehorn är kanske den som i modern tid bäst beskrivit var hoppet finns i dikten och psalmen som börjar med de välbekanta orden: "Var inte rädd, det finns ett hemligt tecken, ett namn som skyddar dig nu när du går ..."

DET ÄR ju krig i Europa, och den ekonomiska krisen, som makthavarna endast gör värre genom sina kortsiktiga och oövertänkta nedskärningar, kastar sin skugga över den här tiden. Kjell Westö's prisbelönta roman "Hägring 38" beskriver på ett kusligt men fint sätt stämningar som påminner oss om att historien kan upprepas.

1938-39 var det även många kristna som tog på sig skygglappar och inte vågade motarbeta de krafter som höll på att få Europa i sitt grepp. 2014, hundra år efter att första världskriget bröt ut, åser vi stillatigande hur kristna och andra religiösa grupper massakreras och förföljs i många länder, och hur antisemitism och främlingsfientlighet sprider sig som ett gift, ända hit till Norden.

DÅ ÄR det bra att komma ihåg att uppmaningen att inte vara rädd gäller både subjektivt och objektivt. Man ska inte vara rädd för att säga sin åsikt och vara solidarisk med de fattiga, förföljda och lidande, men man behöver inte heller vara rädd för att det inte skulle finnas ett hemligt tecken som skyddar och beskyddar.

Korsens tecken är ju lidandets tecken, men också tecknet för segern över alla mörkrets makter i universum och i världshistorien.

Kaj Hedman är författare och kulturjournalist.

TACKSAMHET GÅVOR

Friheten gör kärleken möjlig

Några av tankarna om tacksamhet i förra veckans KP gjorde mig så berörd att jag måste dela vad jag tänker. Jag känner nämligen samma tacksamhet som en av skribenterna över allt det goda i mitt liv, och tror inte heller på en Gud som vill låta någon svälta eller tillåta att pojkar skickas ut i krig. Jag tror på Gud som aldrig vill vare sig svält, lidande eller ondska i någon form. Men som tog den enorma risken att ge

"Mitt i vår underbara och trasiga värld tackar jag Gud som är alla goda gåvors givare."

människan fri vilja – vilken resulterat i konflikter, oförsönlighet och fruktansvärt orättvist fördelade resurser,

pojkar i krig och barn som svälter. Även om Gud mer än något vill ingripa och stoppa handen på den som slår innan slaget träffar, skulle detta vara att frånta människan hennes fria vilja. Den frihet som måste finnas för att göra kärleken möjlig.

Mitt i vår underbara och trasiga värld tackar jag Gud som är alla goda gåvors givare för den godhet och välsignelse som vi får över mitt liv. Jag tror

på Gud som gör fem bröd till mat för femtusen då vi som är Hans kropp här på jorden går ut till dem som är hungriga och ger dem bröd. Den kropp som Du och jag är delar av och där den stora tacksamheten över allt gott Gud ger flödar över och vill ut och föra välsignelsen vidare.

CAMILLA VUORISTO
Esbo

Hedra minnet
Begravnings-tjänster med tiotals år av erfarenhet.
Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.

Nu även i BORGÅ.
Vi rekommenderar tidsbeställning.

Blomster- och Begravnings-tjänst
P. Borg & Co 30 år

Fredsgatan 25, Borgå, tel. 010 322 0080
Stora Byvägen 27, Sibbo, tel. 09 239 2882
www.borg.fi • info@borg.fi • info.porvoo@borg.fi

Allkristen Bokhandel

Webshoppen
www.allkristet.fi

Jakobstad, Rådhusgatan 5
tel. 020 785 6696

Karleby, Packhusgatan 9
Tel. 020 785 6690

böcker • musik • gåvor

Vi betjänar på svenska och finska!

Visste du att...

du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

Konkordiahemmet
- ett riktigt hem i stadens centrum, Främre Tölö

Hemmet har två avdelningar, serviceboende och gruppboende. Vi erbjuder kärleksfull vård, god mat från eget kök och boende i trevliga rum som möbleras med egna möbler. Också kortvarigt boende till rimligt pris. Ta gärna kontakt med föreståndare, Maria Stenbacka.

Telefon: 09-444 115
Apollogatan 5 B 37, 00100 Helsingfors

E-post: info@konkordiahemmet.net
Web: http://www.konkordiahemmet.net

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

SVENSKA VALET

"Det finns kristna som är rädda för islam och för muslimer. Vi måste erkänna detta för att kunna gå vidare."

Felicia Ferreira om valresultatet i en ledare i tidningen Dagen.

FÖRSAMLINGSVAL AKTIVITET

Gå med och påverka

"Det är de aktiva som styr och ställer i kyrkan. Om man är passivt kristen, eller jag-tror-nog-men-på-mitt-egget-sätt-kristen vore det kanske klokt att tänka efter om man istället för att va-

ra passiv kunde engagera sig och påverka kyrkan i en riktning som känns mera hemma för en", skriver **Pär Landor** i Åbo Underrättelser om församlingsvalet. Han undrar varför så få är intresserade av hur kyrkan används de sommar den får in genom kyrkoskatten.

Kraft i den högre skolan.

Studera och lärarrabatter nu även på iPads. Kampanjen i kraft fram till 5.10

Hovrättsplanaden 19, 65100 Vasa / Suupohjantie 45, 60320 Seinäjoki / Valtakatu 41, 53100 Villmanstrand
Vasa 06-3197780 / Seinäjoki 020-1775 500 / Villmanstrand 020-792 9210 | info@itronic.fi | må-fre 10-18, lö 11-15 | www.itronic.fi

itronic

TM och © 2014 Apple Inc. Alla rättigheter förbehålls.

LENOVO IDEAPAD FLEX2 12" Multi-Touch

Intel Pentium 3558U | 8GB minne
1TB hårddisk | Windows 8.1

469€

FLEXIBELT TANGENT-
BORD ATT SKRIVA MED
ELLER SOM STATIV
OM DU VILL ANVÄNDA
PEKSKÄRMEN!

PRODUKTKOD: 59426263, 59426265, 59426264
(TILLGÄNGLIG I FÄRGERNA GUL, VIT ELLER RÖD)

LENOVO Z50-70 15,6"

Intel Pentium 3558U | 4GB minne
500GB Hybrid hårddisk | NVIDIA GeForce
820M -grafikkort | Windows 8.1

499€

PRODUKTKOD: 59415402

lenovo

MOBIL
WINDOWS ENHET,
MED MÖJLIGHET ATT
ANVÄNDA SOM BÄRBAR
DATOR ELLER ENDAST
SOM SURFPLATTA

PRODUKTKOD: 59404405

399€ **LENOVO IDEA MIIX2 10.1**

Intel Atom Z3740 | 64GB SSD hårddisk
IPS MultiTouch skärm | Windows 8.1

LENOVO ESSENTIAL G50-70 15,6"

Intel Core i5 | 4GB minne
500GB hårddisk | Windows 8.1

499€

PRODUKTKOD: 59415402

DU HITTAR ENKELT PRODUKTEN PÅ VÅR
HEMSIDA GENOM ATT SÖKA PÅ **PRODUKTKODEN**

multitronic